

Ljubljanski
ŠKOFIJSKI LIST

Letnik 1914

V Ljubljani

Natisnila Katoliška tiskarna

KAZALO

k 49. letniku (1914)

Ljubljanskega Škofijskega Lista.

(Skupaj 13 števil.)

A.		Stran			Stran
Anton Bonaventura, duhovnikom in vernikom ob začetku vojske	101,	103	Decretum seu declaratio circa inscriptionem ad-lectorum in pias confraternitates		105
Anton Bonaventura, duhovnikom in vernikom o vojnih zadevah	119,	122	Denar — vojščakom		117
Anton Bonaventura, duhovnim pastirjem o cerkveni glasbi		45	Denarna vrednost		91
Anton Bonaventura, Fastenhirtenbrief		21	Denarne pošiljatve		91
" " pismo duhovnikom		33	De novitiis militiae addictis		126
" " postni pastirski list		1	Dopisniki c. kr. centr. komisije za varstvo spo- menikov na Kranjskem		99
" " vernikom ob evhar. shodu			Društvo „Rdečega križa“	51,	62
v Lurdu	93,	94	Duhovne vaje	74,	136
Apostolstvo sv. Cirila in Metoda	43,	88	Duhovne vaje za organiste		91
Arhivni svet		41	Duhovnikom	33,	137
			Dušno oskrbovanje ranjencev na železnicah		124
B.			E.		
Benedictus PP. XV		131	Električna luč v cerkvi		137
Bera	44, 81, 95,	113	F.		
Birmovanje		31,	Fasije in bera		135
Bratovščina sv. R. T.		44	Fasije shraniti		117
C.			Foedus sacerdotale eucharisticum		63
Calendarium Labacense		53	I.		
Cerkev sv. Jožefa		38,	Indictio synodi dioeces.		58
Cerkvene umetnine		73	Intekalarni računi		137
Cerkveni računi		126	Izkazi o izgubah		126
Cerkvenoglasbeni tečaj		99	Izplačevanje duhovniških prejemkov potom c. kr. poštne hranilnice	49,	137
Confessiones necessariae ad indulgentias lu- crandas		40	Izplačevanje pokojnin in preskrb. užitek po poštni hranilnici		115
D.			J.		
Decretum adprobationis Officii S. Reliquiarum		83	Jezuitska cerkev sv. Jožefa v Ljubljani	38,	91
" circa indulgentias Toties quoties cru- cifixis adnexas		125	K.		
" circa modum benedicendi quaedam devotionalia apost. auctoritate		116	Kalendarium proprium Lab.		53
" de absoluteione sacr. religiosis sode- libus impertienda		132	Kanonične vizitacije		31
" de confessione apud orientales sacer- dotes instituta et de confessione novitiorum		132	Kaplani in štolnina		50
" de indulgentiis et privilegiis exposi- tioni ss. Sacramenti adnexis		87	Katehetski tečaj v Celovcu		74
" de novitiatus termino		125	" " hrvaško-slovenski		91
" de sacerdotibus in certas quasdam re- giones demigrantibus		85	Kirchliche Verordnungen anlässlich des erfolgten Todes S. päpstl. Heiligkeit		108
" quo preces post peracta exercitia spi- ritualia vel peractas Missiones reci- tandae, indulgentia 300 dierum		88	Kolki pri sprejemnih pismih		126
			Konference Sodalitatis St. Cordis Jesu	65,	77
			Konkurzni razpis: Kanonski ces. ustanove		20
			Sostro, Gore nad Idrijo, Zavrac, Slap, Gora pri Sodražici, Jesenice		20

	Stran		Stran
Nemška Loka, Raubarjev beneficij	44	Razne opazke	19, 44, 52, 91, 111, 126, 137
Motnik, Šmarje	64	Razpis Schlackerjeve ustanove za učitelj. vdove	99
Ajdovec, Trebnje, Poljanica	76	Rdeči križ	51, 62, 105
Kanonikat Flachenfeld-Wollwitzev	91, 100	Readjustiranje fasij	126
Krka, Bohinjska Bela, Begunje pri Cirknici	100	Reliquiarum ss. officium	83
Polšnik	106	Rimske bogoslovne doktorske diplome — nostrifikacija	61
Stockendorf, Dobrova	117	Romanja ob vojnem času	117
Begunje pri Cirknici, Polom, Podlipa, Ambrus	128	Romanje v inozemstvo	98
Dob, Vodice	138	Rotes Kreuz	105
M.			
Marijine družbe — shod vodnikov	89	S.	
Mašne ustanove — pristojbine	91	Schlackerjeva ustanova za učiteljske vdove	99
Molitve po sv. maši	39	Sinoda	19, 58, 104, 111
N.			
Naznanila o pozakonitvah	52	Shod vodnikov Marijinih družb	89
Normae peculiaries in approbatione novi rel. Instituti	97	Slovstvo	51, 63, 90, 99, 117, 128
Nostrifikacija rimskih bogoslov. doktorskih diplom	61	Službene tabele	137
Novi relig. instituti — approbatio	97	Službe v vojno poklicanih oseb	117
Novomašniki	75	Spoved za odpustke vsakih 14 dni	40
O.			
Občni zbor Cecilijanskega društva	126	Sprejem bogoslovcev	90
Oklici ob odpravljenih praznikih nedovoljeni	19, 38	Š.	
Olajšanje postne postave	41	Škofijska kronika	29, 44, 52, 64, 76, 92, 100, 106, 110, 118, 129, 138
Opravila v l. 1914.	19	Škofijski List	44, 138
Organiste — ozir na organiste in absolv. orgl. šole	44	Štolnina in kaplani	50
P.			
Papež Benedikt XV.	116	T.	
Papež Pij X. umrl	107	Thalnitscherjeva dijaška ustanova	40
Patronat Vincencijeve družbe za mladino	60	U.	
Pazite na cerkvene starine	52	Umetnine cerkvene	73
Periodična poročila za šematizem	117	Umrli duhovniki: Anton Tabor, Matej Markič, P. Tadej Gregorič, dr. Ignacij Žitnik, Anton More, Josip Pečar, Ivan Mrak, Josip Gregorič, Josip Lavtar, Janez Karet	20
Petletnice bivših prefektov zavoda sv. Stanislava	50	Janez Plahutnik, Mihael Trček	64
Plačilni izkazi	19	Ianez Nagode	76
Podsodnostni pristavek	135	P. Salezij Vodošek, Tomaž Kajdiž	92
Pokojnina in vzgojnina vojaških oseb	59	Franc Škrjanec	106
Pomoč družinam rezervistov	109	Juri Karlin	110
Popolni odpustki ob času 3. sinode	89	Janez Gerčar, Karol Gmajner, Juri Drnovšek, Ludovik Škufca, Simon Žužek	138
Poprava cerkv. in nadarb. poslopij	62	Uniat	126
Poročilo o konferencah Sod. S. C. J. l. 1913.	65, 77	V.	
Postna postava	19, 41	Vizitacija	31
Poroke vojakov	38	Vojaške poroke	38, 73
Postojnska jama	52	Vojaških oseb pokojnine in vzgojnine	59
Poštna hranilnica — izplačevanje plač	49	Vojno posojilo	132
Pozakonitev — naznanila	52	Vojni čas — vojni kurati	137
Prestave	117, 138	Z.	
Priimki v maticah	44	Zakoni vojaških nabornikov in mladeničev pred naborno dolžnostjo	73
Pristojbine ustanov napravljenih inter vivos	39	Zavod sv. Stanislava	75
Procesije in romanje ob vojnem času	117	Zbirka za jezuitsko cerkev sv. Jožefa	38, 91
R.			
Rafaelova družba	52		
Raziskavanje po maticah	74		
Razkolniki	126		

ŠKOFIJSKI LIST

1.

Anton Bonaventura

po božji in apostolskega sedeža milosti knezoškof ljubljanski

vsem vernikom srečo, mir in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristusu.¹

Prva družba na svetu in najbolj važna za življenje posameznikov, pa tudi za življenje narodov in držav je družina. Kolika sreča za vse so dobre družine, kolika nesreča slabe!

Letos sém sklenil z Vami precej natančno pregledati vse, kar se v družini godi in se z Vami sporazumeti v tem, kaj je za mir in ljubezen v družini potrebno in koristno, kaj pa škodljivo.

Spoznali boste, da le živa vera in življenje po njej daje družinam tolažbe in miru, mrtva vera in življenje po strasteh pa nemir, razdor, obup.

1. Začetek in razvitek družine.

Ljudje so vedno v družinah živeli. Nikoli in nikjer se ne dobe ljudstva, ki bi živela v čredah po živalsko, kakor trdijo brezverci. Brezverci namreč uče, da človek izhaja iz živalstva, da je bil torej spočetka v čredah, kakor žival in se je šele pozneje, ko je napredoval, združil v družine. Za to trditev iščejo v zgodovini dokazov, pa jih ne morejo dobiti; dokazuje marveč zgodovina in potrjujejo misijonarji med divjimi narodi, da je človek vedno le v družini živel. Mi se držimo zgodovinske resnice in pogledjmo, kako se družina začenja in kako se razvija?

a) Zakonska zveza.

Začetek in temelj družine je zakonska zveza. Mladenič in dekle se zavežeta za najbolj tesno, skupno življenje, da bi si v tej vedni in po ljubezni utrjeni zvezi pomagala v vseh du-

šnih in časnih potrebah, imela otroke in skupno zanje skrbela.

Taka zveza moža in žene je nekaj posebnega, vzvišenega, svetega, ni pa, kakor kaka trgovinska ali kupčijska pogodba. To čutijo vsi narodi, omikani in neomikani. Zato se pa ta zveza sklepa povsod z verskimi obredi. Velja tudi za vse življenje. Saj si zaročenci obljubujejo večno ljubezen, ne pa le za nekoliko tednov; saj vzgoja otrok zahteva stalno in trdno zvezo; saj daruje žena možu svoje devištvo, svojo lepoto, svojo mladost; saj skupaj delata in skupaj za premoženje skrbita! Kaj ne, vse te okolnosti zakonske zveze zahtevajo, da se ta zveza nikoli ne razdere, ampak ostane za vselej.

To velja že po naravnih zakonih. Dovršena je pa ta nerazvezljivost po Gospodu našem Jezusu Kristusu. On je to zvezo še bolj posvetil in jo povzdignil do časti sv. zakramenta. Zato moramo trditi, da je zakonska zveza vidno in podelilno znamenje za njo potrebnih milosti. Potrebne so pa posebno tri milosti. Prvič, milost, da si mož in žena ostaneta zvesta in nobeden od njiju ne išče drugih zvez; drugič, milost in pomoč, da ostaneta zvezana do smrti, v sreči in nesreči, v dobrih in slabih dneh in na razdružitve še ne mislita ne; tretjič, milost, da si želita otrok in jih ljubita ter rada storita vse, kar je potrebno, da se lepo vzgoje.

Kaj ne, dragi moji kritjani, v Vašem zakonu vse to obstoji! Veliko trpite Vi možje, veliko in še več pa tudi Ve žene: vendar s pomočjo bo-

¹ Naj se list v nekoliko nedeljah vernikom prečita in ako treba še bolj pojasni.

žjo si ostanete zvesti, hočete biti združeni do smrti, se otrok veselite in se radi zanje trudite. Močna milost sv. zakramenta Vam tukaj pomaga in Vas podpira.

Vendar se pa vedno bolj pogostoma slišijo drugi glasovi. Mož in žena hočeta vsaksebi, da bi sklenila nove zveze. Mož in žena ne marata otrok, ne marata skrbeti zanje; ljubita sicer zakonski užitek, odklanjata pa breme otrok. In res so že premnoge države izdale postave, da se more zakon popolnoma razvezati; da, celo mirno puste razširjati ne le nauke, ampak celo pripomočke, kako naj se zakonski izognejo otrokom.

V državah, kjer so take postave, se država ne zmení za cerkveno poroko, zakoni se razdirajo, zakonske zvestobe ni in število otrok se zmanjšuje. Kako gorje! Koliko vnebovpjiočih grehov! Ker je zakon zakrament, zato država nima nobene oblasti do zakonske zveze, edino le premoženjske razmere more urejevati. Vsaka državna postava o zakonski zvezi je pred Bogom neveljavna; zveza, sklenjena po takih postavah, ni noben zakon, ampak le nesramno priležništvo.

Pri nas takih postav še ni; toda krik po njih in zahteva raste tudi pri nas od dne do dne. Sovražniki božji imajo predloge za tako brezbožne in za družine tako škodljive postave že pripravljene, pa bodo prišli z njimi na dan, ko bodo le nekoliko upali, da zmagajo. Kdo tako vpije? Brezverni in brezbožni možje in žene, ki si večinoma niso zvesti, ki imajo večinoma prešestne zveze in še nezakonske otroke. Iz te mlakuže prihajajo klici po postavah, da se more zakon razvezati in se morejo poljubno nove zveze sklepati. Da, celo taki klici prihajajo iz nje, da je zakon zoper pravo prostost človeško in zato zakona sploh ni treba, ampak naj vlada prosta ljubezen!

Tako prizadevanje smo pred nekoliko leti že odbili in ga bomo tudi zanaprej. Nam katoličanom je zakon sveta zveza, je zakrament; zato nam katoličanom ne bodo o zakonski zvezi dajali postav brezverni in prešestni poslanci v državi, ampak edino le sv. katoliška Cerkev, kateri je Gospod Jezus izročil sv. zakramente, torej tudi zakonsko zvezo; mi katoličani take državne postave o zakonski zvezi ne bomo nikdar priznali.

b) **Otroci.**

Po volji božji je zakonski zvezi prvi namen, da pridejo na svet otroci, kateri naj se tako vzgoje, da postanejo kdaj prebivalci nebes. Zra-

ven tega prvega namena, ki se ne sme nikoli onemogočiti, ima zakon še dva namena, namreč, da se vzdržuje in pomnožuje ljubezen in pa, da se oba zakonska moreta varovati nečistih grehov.

Otroci so torej namen sveti zakonski zvezi in se po pravici imenujejo dar božji, blagoslov božji. Po otrocih raste in se razmnožuje družina, raste pa tudi skrb očeta in matere. Oba spoznata, da sta dolžna skrbeti za dušo in telo ljubih otrok. Ta skrb jima je draga in sladka, saj izvira iz tiste čiste, nežne in nepopisljivo sladke ljubezni do otrok, ki jima jo je v srcih vžgal sam Bog. Dobro vesta, da so njuni otroci tudi otroci božji in sicer ne le po svetem krstu, ampak tudi po duši, ki je naravnost od Boga; dobro vesta, da sta pri otrocih namestnika božja in da skrb za otroke je za nju najbolj zaslužno delo, s katerim si služita večno plačo v nebesih. Kakor je pa Bog v srce staršev zasadil močno ljubezen do otrok, pripravljeno za največje žrtve in napore, tako je tudi v srcih otrok zasadil neko posebno spoštovanje, posebno zaupljivost in pristrčno ljubezen do dobrih staršev.

Ta posebna ljubezen staršev do otrok, ta presrečna ljubezen in to nenavadno spoštovanje otrok do staršev je temelj za dobro in uspešno vzgojevanje. Potrudite se, dragi starši, da to medsebojno zvezo negujete in izpolnjujete; varujte se pa, da bi jo zmanjševali ali celo uničili. Vedite, da so v tem oziru prevažni že koj prvi vtiski, ki jih dobiva otrok v dušo, še preden se prav zave.

Ako so starši, posebno mati, do otroka ljubeznivi, mirni, potrpežljivi, ako imajo zanj veselo lice, mil pogled, sladko besedo, bodo ti prenežni vtiski prišli v dušo otrokovo in se bo v tej duši razvilo spoštovanje do staršev. In ko se bodo otroci zavedali in se leto za letom bolj razvijali, bodo do staršev ubogljivi, se bodo bali jih žaliti. Ako pa so starši, posebno mati, bolj trdi, osorni do otroka, ako nad njim koj zareže, ga ozmerjajo, ali celo prekolnejo, ti neugodni vtiski pridejo v dušo otrokovo, pa postane trda, osorna, zmanjšuje se in celo izgine iz nje tisto spoštovanje, tista ljubezen, ki je potrebna za vzgojevanje otroka. In ko otrok z leti raste, razvija se mu ta osornost, ta neobčutljivost, to pomanjkanje spotovanja do staršev vedno bolj in otrok bo svojeglaven, do staršev brezobziren, brez srca.

Vidite, dragi starši, kako morate obrzdati svoje strasti, ako hočete imeti dobre otroke. Posebno versko življenje, strah božji, ljubezen do Boga, pobožna molitev naj vlada v družini, da

otrok v tem svetem strahu božjem raste in se zares boji Boga žaliti. Šele otrok, prešinjen svetega strahu božjega, bo dober, bo premagoval svoja slaba nagnjenja, bo Vas ubogal ter se neubogljivosti in greha takoj pokesal in sklenil, še bolj se premagovati.

Tako se bo nova družina, začeta z zakramentom svetega zakona, lepo razvijala in pomnoževala.

c) Posli.

Razen otrok pridejo v družino, vsaj v one z večjimi kmetijami ali drugimi obsežnimi opravki, tudi posli.

Posli sicer niso z družino tako ozko zvezani kakor otroci, vendar pa naj se posli od družine preveč ne odbijajo, da se ne bi čutili kot tujec, kot zanemarjene, kot zavržene, marveč naj gospodar in gospodinja posle spoštujeta, jih tudi ljubita in skrbita za njihovo časno in večno korist.

Poselski stan je težak stan. Posel, fant ali dekle, mora zaradi siromašnosti ali drugih raznih okoliščin zapustiti svoj dom, zapustiti starše, brate in sestre, pa si v tuji hiši, v tuji družini iskati kruha. Kako bo poslu bridko v srcu, ako v tej družini naleti na trda, na hladna srca, ako se le s temnim obrazom in s hladnimi besedami k delu priganja, ali ako se z njim celo surovo postopa! V taki hiši posel ne bo imel veselja, svoje delo bo za silo opravil in si čimpreje pomagal drugam, morda v kako tovarno, ali daleč po svetu, v Ameriko, da tudi tam nadaljuje klavrno življenje, da se tam morda celo izgubi na pot grešnega uživanja.

Ne tako, dragi gospodarji in mile gospodinje! Do svojih poslov bodite dobri in blagohotni; izkazujte jim v obilni meri tisto ljubezen, ki nam jo Bog zapoveduje do bližnjega. Da, tudi o poslih velja Gospodova trditev, da se stori njemu, karkoli se stori bližnjemu. In zares, ali niso posli že po svojem stanu Gospodu prav posebno podobni! Poselski stan se smatra, da je nizek stan; posel naj kar tiho uboga in dela, kar se mu zapove; posel naj nič ne prigovarja. Ravno tak nizek stan je pa Gospodu prav všeč, saj si je tak stan On sam radovoljno odbral in je 30 let živel tiho, nepoznan, v težkem domačem delu. In posel svoj stan posveti, ako mirno trpi, ako dela in se trudi, ker je tako volja božja, da naj vsakdo izpolnjuje dolžnosti svojega stanu, ako svoje molitve, svoja dela in trpljenja vsak dan daruje presvetemu Srcu Jezusovemu. Ako posel v tem duhu živi, kako svet, kako vzvišen je Tvoj stan!

Zato pa tudi Vi, gospodarji in gospodinje, spoštujte in ljubite v Kristusu svoje posle. Družini jih prišteвайте, da se bodo čutili domače; pomagajte jim, da morejo krščansko živeti, pazite nanje, da ne zabredejo v grešne nevarnosti in jih ne premagajo strasti; glejte, da v Vaši hiši posel ne bo v dušni nevarnosti. O kolika pregreha, ko bi v Vaši hiši posel izgubil svojo nedolžnost, mir srca in srečo življenja!

2. Božja služba v družini.

Ko smo pogledali začetek in razvitek družine, pogledajmo sedaj njeno notranje življenje. V prvi vrsti je versko življenje. Saj so naše prve najbolj važne in imenitne dolžnosti one do Boga, ker je on naš Stvarnik, mi pa njegove, od njega v vsem dejanju in nehanju popolnoma odvisne stvari. Iz tega odnošaja sledi jasno in bistro, da smo dolžni biti Bogu podložni, izpolnjevati njegovo voljo, njemu služiti in tako doseči svoj zadnji namen pri njem v večnosti. Najimenitnejši del te božje službe je versko življenje v družini, kakor se pokaže vsak dan, vsako nedeljo in vsak praznik. To si bolj natanko ogledajmo!

a) Vsak dan.

Prvo dejanje v službi božji je molitev. Ko poklekneš in moliš, se pred Bogom ponižaj in ga priznaj kot svojega najvišjega gospodarja; saj ga moliš, ga prosiš, se mu zahvaljuješ in vzdihuješ po spravi z njim. To je pomen molitve. Kdor ne moli, je dejansko Boga zatajil in le bogotajec molitev zaničuje in tudi sam nikoli ne moli.

Posebno imenitna je jutranja molitev. Z njo počastiš svojega Boga in dan tako urediš, da Ti bo ves dan služba božja. Pa kako? S tem, da obudiš dober namen in primeren sklep.

Na dober namen nikdar ne pozabi, ako sebe zares ljubiš. Težka in zoprna so vsakdanja dela; potolažiti te more edino ta misel, da si z delom služiš večno srečo po smrti. Za to večno srečo ti bodo pa tvoja dela zalegla le, ako jih opraviš v službi božji. Bog Ti bo plačal le to, kar storiš v njegovi službi, namreč po njegovi volji. To pa ni prav nič težko. Dobro veš, kako Bog hoče, da vsak dan izpolnujemo svoje dolžnosti, vsakdanja dela in opravila. Ker to veš, reci zjutraj pri molitvi, da greš danes na dolžnostna dela in sprejemaš nase vse križe svojega stanu, ker tako Bog hoče. Ako dan tako začneš in ga s takim namenom vsega daruješ Bogu, preživiš ves dan v službi božji, vsako delo ti Bog zapiše v zaslужenje in ti bo vse poplačal na dan plačila, ki je dan tvoje smrti.

Prav izredno pa boš svoja dela posvetil in pred Bogom naredil zaslužna, ako jih združiš z nameni presv. Srca Jezusovega. Saj je jasno, da so najbolj sveti, popolni in Bogu dopadljivi nameni božjega Srca Jezusovega v svetem Rešnjem Telesu. Združi torej svoja dela s temi nameni! To je prav lahko storiti; le vzdihni in reci: »O presladko Srce Jezusovo, molitve, dela in trpljenja današnjega dne ti darujem na vse tiste namene, katere imaš ti na naših altarih.« Kaj ne, tak vzdihljaj se opravi lahko in hitro; kar nič časa ne zamudiš.

Z dobrim namenom združi trden sklep. Pa kakšen sklep? Sklep, da isti dan ne boš grešil in z grehom Boga žalil. Dobro veš, kaj so tvoji navadni grehi, ki zagrenjajo življenje tebi in družini: nepotrpežljivost, osornost, jeza, kletev, nepokorščina, trdoglavnost, nesramnost. To je hudo zate in za vse, ki skupaj živite! Ali si ne želiš bolj mirnega, bolj veselega življenja? Skleni torej in reci: »Trdno sklenem, da se bom danes varoval tega in tega greha; radovoljno in vedoma ga ne storim; ako se v naglici spozabim, se bom takoj pokesal.« Tako storite vsi: oče, mati, otroci in posli.

Ali moliš vsako jutro? Kaj pa moliš in ali dodaš molitvi dober namen in trden sklep? Če bi tako molili, ali ne bi veliko bolj srečno živeli in več tolažbe uživali? Pa molitev morda rad opustiš? Opustiš ti oče, mati, sin, hči! Praviš, da se ti na delo mudi, posebno v poletnem času. Res je to, priznam; toda če moliš kakih pet do deset minut, povej mi, ali boš kaj dela zamudil? Prav nič, pač pa boš vse delo posvetil, postavil v službo božjo in storil zaslužno za večnost. Torej jutranje molitve nikoli opustiti! Mati, pazite na to! Če dobra mati na to pazijo, se bo molilo; ako so pa mati malomarni, se bo molitev opustila.

Toda ne samo zjutraj, tudi zvečer moraš moliti. Zvečer zopet poklekni in moli. Najlepše bo, ako zvečer molite skupno: oče, mati, otroci, posli, in ako molite sv. rožni venec, kateremu dodaste še kake litanije. Važno je, da eno ali dve minuti klečite kar tiho in si izprašate vest, kako ste dan preživeli. Koliko srčno veselje, ako pri izpraševanju vidiš, da si ga preživel, kakor si zjutraj namenil in sklenil. Kolika pa žalost, če si bil zopet strasten, sirov, nesramen! Oh, pokesaj se! Spravi se z Bogom! Skleni pa za prihodnji dan boljšo službo božjo.

Ne reci, da si truden in ne moreš moliti dolgo. O poletnem času to velja, ne pa o zimskem času. Pa tudi v poletnem ne opusti večerne molitve in izpraševanja vesti! Kakih pet do deset

minut se boš že premagal! Saj vendar Tvoja duša to zasluži in kar naravnost potrebuje. Vprašam Te pa, hišni gospodar, ali si zapisal sebe in družino v družbo sv. Družine in v bratovščino sv. rožnega venca? Ako si se zapisal, dobiš veliko odpustkov, če izmoliš vsak teden vse tri dele sv. rožnega venca. Ker imajo vsi trije deli svetega rožnega venca petnajst vrstic, zadostujeta na dan dve vrstici. V ponedeljek moli od veselega dela prvi dve vrstici: ki si ga Devica od Sv. Duha spočela, ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila; v torek moli prihodnji dve vrstici: ki si ga Devica rodila, ki si ga Devica v templju darovala; v sredo zopet nadaljnji dve vrstici: ki si ga Devica v templju našla, ki je za nas krvavi pot potil in tako naprej; za nedeljo Ti ostanejo zadnje tri vrstice.

Vprašam Te, ali je to preveč za vsak večer? Ni preveč, pa tudi ne predolgčas, ker se vsak dan vrstice menjajo in zraven dobiš toliko odpustkov, katerih vendar potrebuješ zavoljo vsakdanjih pregreškov. Torej zakličem Vam: nikar ne opuščajte večerne molitve! Mati, Vas vprašam, ali pazite na otroke, na moža, pa tudi nase zvečer, da ne gre nikdo brez molitve spat?

Kaj pa »Angel Gospodov«? Ali ga molite zjutraj, opoldne in zvečer? Kako Ti mora srce ganiti zvon, ko Te trikrat na dan k tej molitvi vabi! Saj Te spominja na preveliko dejanje neskončne božje ljubezni do nas sirot! Iz ljubezni pride na svet »Beseda božja«, namreč druga oseba svete Trojice; iz ljubezni do nas se učloveči in vzame nase človeško naravo sam Sin božji; on postane človek v Devici Mariji po vsemogočni volji Svetega Duha, in sicer ravno ob času, ko ji Angel Gospodov oznani, da bo Mati božja in mu ona odgovori, da je dekla Gospodova in naj se ji zgodi po njegovi besedi.

Sam Sin božji pride na svet, da med nami prebiva, da nas pouči o večnosti in o vrednosti vsega našega življenja, da za nas na križu umrje in nas z Bogom spravi in da še zdaj prebiva med nami skrit v svetem Rešnjem Telesu! Kako velikansko, neskončno dejanje božje ljubezni in božjega usmiljenja do nas! In mi se te ljubezni, tega usmiljenja ne bi radi in hvaležnega srca spominjali? Dragi moji! prosim, opravite to molitvico vsak dan trikrat! Ko zvon zadoni, počakaj z delom in moli! Saj teh par minut ne boš ničesar zamudil. Ako si pa daleč od cerkve in zvona ne čuješ, si pa določi gotove čase za to molitvico, morebiti zjutraj, takoj ko vstaneš, opoldne po kosilu, zvečer preden ležeš k počitku. Res, ako pozabiš včasih ali zanemariš, posebnega greha

nimaš, pač pa si grdo nehvaležen, kar Bogu ne more biti všeč; še grše pa je, ako bi se te molitve sramoval n. pr. na potu, ali v mestu. Boga in dobrih del se vendar ni treba sramovati, pač pa lenobe, zanikarnosti, brezbržnosti in grdih dejanj.

Moli tudi pred jedjo in po jedi. Ta molitev je lepa krščanska navada. Tudi z njo počastiš Boga in priznaš, da imaš vse le od njega. Nisi kakor žival, ki žre, kar ima in nič ne misli, od kod to dobi. Naj Vas ne zapeljejo omikanci, ki te molitve ne opravljajo, ker ni več v navadi, ali pa celo, ker so izgubili vero v Boga in njegovo previdnost. Res, ako na potu, v kaki gostilni te molitve ne opraviš, ravno posebnega greha nimaš, poguma pa tudi ne kažeš, kar ni posebno lepo.

Ko sem Vas sedaj opozoril na to, v čem obstoji Vaša vsakdanja božja služba, naj Vas opozorim še na božjo službo ob nedeljah.

b) Vsako nedeljo.

Kar je vsak dan, to ostane tudi ob nedeljah. Toda ob nedeljah se mora še kaj dodati, ker nedelja je dan Gospodov. Nedelja nas spominja na Boga Stvarnika, ki je vse ustvaril in potem počiva; spominja nas na Boga Odrešenika, ki je v nedeljo vstal od smrti in s tem dopolnil naše odrešenje; spominja nas na Boga Sv. Duha, ki je v nedeljo poslan sv. Cerkvi, da jo nam v korist vodi in vlada. Ali je čudno, če zahteva Bog in v njegovem imenu tudi Cerkev, naj nedeljo še prav posebno darujemo Bogu, prenehamo od hlapčevskih del in pridemo k sv. maši?

Ako Cerkev ubogaš, Ti spoznaš Boga Očeta, ki Te je ustvaril, Boga Sina, ki Te je odrešil in Boga Sv. Duha, ki Te posvečuje. Kdor pa Cerkve ne uboga, s svojim dejanjem zataji Boga, smrtno greši in je v nevarnosti, da Boga popolnoma izgubi. Kako grešni in nesrečni in pomilovanja vredni so tisti ljudje, pa naj bodo po svojem stanu in znanju še tako sloveči in imenitni, ki ob nedeljah izletavajo na vse kraje k raznim zabavam, svete maše pa nimajo.

Ti, moj verni in ljubi kristjan, si pa veliko bolj srečen in tudi več pravega, notranjega in zares plemenitega užitka si preskrbiš, ako nedeljo praznuješ. Lepše se oblečeš, v cerkev greš, kjer vidiš lepe oltarje, umetne kipe in slike, kjer Ti na ušesa done mogočne orglje in cerkvene pesmi, kjer si pri sveti maši in slišiš besedo božjo. Ali Te ta počitek in ta presladki užitek ne spominja vsaj zdaleč na oni sladki počitek in užitek, ki Te čaka pri dobrem Očetu v večnosti? In ko prideš domu, dobiš tudi kaj boljšega na mizi,

kakor pa druge dni, da ima še telo svojo ugodnost.

Pri sveti maši mora biti v nedeljo vsak kristjan, kdor nima posebnega zadržka. Izleti pa niso poseben zadržek. In med sveto mašo je pridiga. Sicer ni zapovedi cerkvene, da moraš biti pri pridigi, pač pa je to naravna zapoved ljubezni do samega sebe. Saj Ti pridiga razsvetljuje pamet, ker Ti razlaga in dokazuje razne za življenje prevažne resnice in Ti vzbuja voljo, da skleneš po teh resnicah tudi živeti. Tako izpodbujanje je potrebno, in sicer pogostokrat, ker večne resnice tako lahko iz uma pustiš, pa tudi volja se le prenašlo k hudemu obrne. Zato ne bodi nikdar zadovoljen s samo sv. mašo; k pridigi moraš iti. Kako nesrečni so zopet razni izletniki, ki leto in dan nikdar ne slišijo besede božje! Ni čuda, da so v verskih naukih popolnoma nevedni in jim je srce popolnoma omrzuilo za dušo, za večnost in za Boga. Sami so krivi, da v veri omahujejo, v grehah živijo in se morda celo v brezverstvo pogreznejo.

Kaj pa ob nedeljah popoldne? Ako le moreš, pojdi h krščanskemu nauku in k sv. blagoslovu, da tudi popoldne lepo preživiš po volji božji, postaneš deležen božjega blagoslova in se okrepiš za delo in trud prihodnjega tedna. Pa tudi večne resnice boš vedno bolje razumeval. Saj se popoldne razlaga katekizem kar zapored primerno potrebam naših časov. To je ena najlepših, najbolj poučnih knjig na svetu, kakor priznavajo soglasno tudi oni učeni možje, ki ga poznajo; pa saj čutimo vsi, kako lepo, mirno in veselo bi bilo naše življenje, ko bi se ravnali po naukih katekizma.

Torej v nedeljo popoldne h krščanskemu nauku in sicer nele žene, dekleta in otroci, ampak tudi Vi možje in še najbolj Vi, dragi mladeniči moji! Zaradi stare, ne ravno dobre in pohvalne razvade mladeniči ob času službe božje preradi ostajate zadaj v cerkvi, pri vratih, v lopu. Tukaj daleč od altara in v gneči je pač težko moliti; tukaj daleč od prižnice in v prerivanju je pač težko pridigo poslušati. Ako pa še ob nedeljah ne moliš in Ti beseda božja ne pride do srca, mora Tvoje srce odreveneti za večnost in postati žrtva vseh hudih, silnih mladeniških strasti. In ako še popoldne ob nedeljah le strastem služiš, strasti razgnjevaš, ali moreš biti dober, miren, vesel, zadovoljen? ali moreš biti blag, olikan, plemenit? Torej, dragi mladenič moj, ako sebe ljubiš, bodi s srcem pri dopoldanski službi božji, pa tudi popoldanske se udeleži. Po milosti božji, tu dobljeni, se Ti bo srce zares popravilo,

zboljšalo in bo tako plemenito postalo, da se Ti bodo fantovske grdobije kar studile.

Kam pa v nedeljo popoldne po krščanskem nauku? Dobre žene in prav poštena dekleta še rade za nekoliko časa ostanejo v cerkvi, pa molijo sv. križev pot, ali gredo prav blizu tabernakelja, kjer prebiva njihova ljubezen, kjer gori in plamti božje Srce Jezusovo. O kako blažene so tiste četrte ure, ko z Marijo Magdaleno sediš pri nogah svojega Zveličarja, svojega Učitelja, svojega Tolažnika! Ko žena opraviš pobožnost, odideš pomirjena, potolažena na svoj dom k svojim navadnim opravilom. Kam pa pojdeš Ti dekle? Domu pojdeš, ali pa nekoliko v družbo pridnih, pametnih deklet, da se nekoliko pogovorite in razveselite in posmejate; ne pojdeš pa v gostilno, ne pojdeš na plese, ne pojdeš na kraje, kjer se zbirajo fantje in dekleta skupaj. Ne! Na take kraje ne pojdeš, ako ljubiš svojo čistost, svojo sramežljivost, svojo deviško lepoto; ne! na take kraje ne pojdeš, akoravno te močno vleče poželjivost tvojega srca; ne! na take kraje ne pojdeš, ker se tam izgubi posvečujoča milost božja, tam se oskrunja in pokvari tudi Tvoje deklinsko telo, tam se žali Bog, tam se znova muči in prebada ljubezni polno Srce Jezusovo.

Kam pa pojdeš v nedeljo popoldne Ti, mož, oče, hišni gospodar? Ali ni lepo, če greš sam ali s svojo ljubo ženico nekoliko po polju? Ali ni koristno, ako greš v gospodarsko, živinorejsko, izobraževalno društvo, pa bereš pošteni časopis, vzameš v roke list Gospodar, Občinsko Upravo, Slovenca od sobote ali Domoljuba? Morda so napovedani kaki shodi, kaka predavanja v naših krščanskih organizacijah. Gotovo si sam naročen na Domoljuba in morda na sobotno izdajo Slovenca, pa greš domu, vzameš list in ga prečitaš. Tako je prav, tako boš nedeljo preživel koristno in si pripomogel za pravo oliko. Hitro pride večer, večerja, večerna molitev in sladek počitek.

Še Tebe, dragi moj mladenič, povprašam. Kam boš pa Ti šel v nedeljo popoldne po krščanskem nauku? Nekoliko poštene zabave in kratkega časa moraš imeti! Pojdi torej v lepi Dom, ki ga imate v vasi! Tam dobiš časopisov, tam dobiš mladih svojih prijateljev, tam je napovedano kako predavanje, tam je kaka kratkočasna igra. Morda si član »Orla«, sam vnet Orel! Hvala Bogu in Tvoji sreča! Pojdi torej k svojim tovarišem, da telovadite in boste gibčnega in okretnega telesa, pa veselega in vedrega duha. Hitro bo minul dan, potem pa domu k večerji, k molitvi, k počitku!

Pameten mož in pameten mladenič se ne bosta potikala po gostilnah, v zakajenih sobah, med surovimi, umazanimi tovariši. Morebiti skočita včasih, prav malokdaj na časo vina za kake pol urice, potem pa takoj proč v društvo, k telovadbi, v pristo naravo! V gostilni ni nobene olike, pač pa pokvarjenost in sirovost. Iz gostiln se zarodi ponočevanje, zapeljevanje, grdo govorjenje, preklinjevanje, pohujševanje, domač nemir in prepir in zdih in stok! Pameten mladenič se bo ogibal večernih in nočnih tovarišij fantov in deklet! Kaj se v teh tovarišijah godi! Mladenič, ako ljubiš sebe, ako Ti je mar Tvoja poštenost, pa tudi Tvoje telesno zdravje, beži, beži od njih in premagaj svoje strastno srce, ki Te vanje siloma vleče.

c) Vsak praznik.

Opisali smo važnost nedelj in Tvoje življenje ob nedeljah. Razen nedelj imamo pa še precej praznikov posejanih skozi celo leto. Kaj pa pomenijo ti prazniki in kako jih krščanska družina preživi?

Prazniki nas spominjajo na razne dogodke iz življenja Jezusovega. — Božični prazniki nam prav živo stavijo pred oči prihod Zveličarjev na zemljo: Jezus rojen v hlevčku iz ljubezni do nas! Kako ginljiva je polnočnica, kako blagomil ves dan in ves ta čas! — Velika noč nam oznanja vstajenje Gospodovo. Ker se je Očetu za nas zavezal, je hotel in moral umreti grozne smrti na križu: toda tretji dan je zmagoslavno vstal, kakor je že poprej napovedal. Z vstajenjem, ki je zgodovinsko dokazano, da ga more tajiti samo nevednost, lahkomišljenost in hudobna volja, je Gospod nepobitno dokazal, da je zares pravi Bog in človek v eni božji osebi, pa je premagal greh, smrt in peklenško moč. Zato je ta praznik veličasten, širi srce, daje poguma in iz dna naših src doni slovesni aleluja. — Binkošti oznanjajo prihod Sv. Duha, ki ga je Jezus svoji Cerkvi zaslužil in obljubil in ga ji je ta dan poslal, da jo vodi na potu resnice in se ne more nikoli zmotiti. In zares, Cerkev se še nikoli ni zmotila! Ta zavest, da smo v popolni resnici v vsem, kar se tiče našega življenja in naše večnosti, nam srce razveseljuje, da radosti kar prekipeva, pa smo Bogu za to dobroto in ljubezen prav hvaležni. — Razen teh glavnih praznikov imamo še praznik Gospodovega razglašanja ali svetih Treh kraljev, sv. Rešnjega Telesa in presv. Srca Jezusovega! Kako se jih veselimo, ker se spominjamo prav posebne ljubezni božje do nas!

Imamo pa tudi več praznikov preblazene Device Marije in raznih svetnikov božjih. Kako

nam tudi ti razsvetljujejo pot življenja in ogrevajo naša srca. Seveda najbolj se radujemo praznikov Device Marije, ki jo posebno častimo in ljubimo in sicer prav vsi: otroci, mladina, starši, žensko in moško, kmečko, delavsko in gosposko. Saj je Ona brezmadežna, Devica in Mati, Mati božja in Mati naša, premogočna naša zagovornica in pomočnica, prva za Bogom!

Dragi moji! Kaj ne, koliko veselih dni nam je preskrbel dobri Bog po svoji za nas edino zveličavni Cerkvi! Kako naj jih preživimo, da nam bodo v časno in večno korist! Kako? Ravno tako, kakor nedelje, le še bolj veselo, le še bolj slovesno, le še bolj s prav primernimi domačimi navadami in cerkvenimi obredi. Te dneve se nekoliko oddahnemo, se bolj v duhu zberemo, se dvignemo nad vsakdanje bridkosti in skrbi in se zavedamo, da nismo rojeni le za življenje v dolini solz, ampak za kaj višjega, za srečno večnost, katero naj si v kratkem življenju zaslužimo.

Kakor nedeljo in še bolj slovesno bomo praznovali prav vse praznike; torej ne samo tiste, na katere smo strogo dolžni opustiti hlapčevska dela in priti k službi božji, ampak tudi tiste, na katere so nas sveti Oče iz važnih razlogov od teh dveh dolžnosti odvezali, zraven pa izrekli srčno željo, da naj jih vendar le praznujemo prostovoljno, kakor vse druge. Zapovedal sem duhovnikom, naj se v cerkvi vse ravnotako vrši kakor do sedaj, Vas pa iskreno in nujno vabim, da opustite hlapčevska dela in se udeležite službe božje prostovoljno, ne primorani, iz ljubezni do Boga, do Marije in do svetnikov božjih, ne pa le iz strahu pred grehom.

Koliko blagega veselja uživa torej krščanska družina, ako v verskem duhu, kakor sem opisal, skuša preživeti dan, nedeljo in praznike! Mlačne družine tega veselja nimajo. Kaj pa naj rečem o onih, bolj redkih kmečkih in bolj pogostih gosposkih družinah, ki so popolnoma zavrogle Boga, zato pa tudi molitev, nedeljo in praznik? Nimajo onega blagega, mirnega, sladkega in presrečnega veselja, kakor sem ga opisal. Ker pa brez veselja ni mogoče živeti, iščejo drugo veselje, veselje telesno, razna uživanja v jedi in pijači, po izletih v hribe in planine, posebno pa veselje meseno v spolnem uživanju, katerega je vedno več, zato pa tudi več manj ali bolj bolehnih ljudi, zmeraj več prenapolnjenih bolnišnic in norišnic.

3. Delo in trpljenje v družini.

Z molitvijo in z božjo službo si družina vse svoje življenje posveti. Poglejmo, kako se to živ-

ljenje v družinah razvija. Najpoprej opazimo in izkusimo, da je v vsaki družini dovolj dela in trpljenja.

a) Delo.

Delati mora vsakdo. Dobro pravi sv. apostol Pavel: »Kdor ne dela, naj ne je. Delavec pa je svojega plačila vreden.« So pa razna dela različna po poklicu. Kmetovalec se trudi doma, na polju, v gozdu; delavec je pri kmetovalcu, ali pa se poti v tovarnah, po rudokopih, pri železnicah in drugod; obrtnik, trgovec, uradnik, učitelj, vojak, duhovnik, redovnik imajo vsak svoja opravila. Kmetovalec in drugi se trudi bolj s telesom; učitelj, duhovnik pa bolj z duhom.

Delo je po sebi težko, včasih kar zoprno. Človek se napora nekako boji; mir in užitek mu ugajata boljše. Premnogi delajo le primorani, ker brez dela ni jela; hrano, obleko in stanovanje si morajo pa vendarle z delom pridobiti. Marsikateri bi želeli kako bolj imenitno delo in če le morejo se obranijo nizkih del v hlevu, pri živini in drugod. In kako nerodno, leno in zanikarno delajo nekateri delavci! To velja o vseh stanovih.

Vse drugače pa je v dobri krščanski družini. Oče in mati delata rada in veselo od jutra do večera. Saj vesta, da z delom bosta družino preskrbela, pa si tudi srečno večnost zaslužila. Ne delata le za hrano in obleko. Ne, samo ta namen je prenizek in premalenkosten, pa ne bi bil vreden tolikega truda. Ona gledata bolj visoko. Za družinico delata, po volji božji se trudita, z delom služita Bogu in tako z delom izpolnjujeta prvi namen, ki ga ima človek na zemlji. Otroci ju posnemajo vsak po svojih močeh, pa delo nekako lahko napreduje.

Oče, mati in otroci ne izbirajo nobenega dela, poprimejo se vsakega, kakor na vrsto pride. Saj je vsako potrebno in mora biti opravljeno; pa je tudi prav vsako po volji božji in storjeno s pravim namenom zaslužno za nebesa. V krščanski družini se ne boje težkega dela, ampak se ga vsakdo rad loti vedoč, da si z njim še več za nebesa zasluži; tudi se ne boje nizkih, umazanih del, saj vedo, da so ravno ta dela, storjena s pravim namenom, še bolj dopadljiva Bogu, ki na ponižnost rad gleda in je Jezus sam celih trideset let opravljal prav navadna, težka in nizka domača dela. Krščanski delavec, najet za družino, ali krščanski posel dela pridno in si prizadeva delo prav dobro izvršiti ne samo, kadar ga gleda gospodar, ampak vedno, saj ga gleda Bog, večni plačnik. V krščanski družini se težko delo, delo po zimi v mrazu, po leti v vročini Bogu tu-

di za pokoro daruje. Kaj ne, kako se v krščanski družini delo posveti, zato pa tudi priljubi!

V krščanski družini se torej starši in otroci ne boje ne težkega ne nizkega, ne umazanega dela; boje se samo takega dela, pri katerem je očitvidna nevarnost za greh. Ne, greha ne! Saj je greh edino zlo na zemlji.

Ali so taka nevarna dela? Se! Toda moramo razlikovati. Po sebi nevarna so ona dela, kjer delajo skupaj možki in ženske, posebno mladeniči in dekleta. Človek je tako slab, da se mu ob takih prilikah vse nizke, spolne strasti vzbujajo: najpoprej misli in želje; ako teh ne zavrača, pride do nespodobnih besedi in poželjivih pogledov; če se tem prepuste, išče se ugoden kraj in čas tudi za nespodobna in grešna dejanja.

Pri nekaterih delih se tem nevarnostim ni mogoče izogniti, n. pr. na polju, na travniku, pri mlatvi, v tovarnah. Pri teh potrebnih delih pa se more nevarnosti omejiti. Krščanski gospodar pazi na vse; možke in ženske po možnosti loči; pošteno dekle ne dopušča nespodobnih šal, ne smeja se jim, ker ve, da vsaka nespodobna šala, akoravno sama po sebi ni takoj smrten greh, vendar le vzbuja nečiste skušnjave, nečiste misli in želje, omadežuje domišljijo in zmanjšuje sramežljivost, pa se prav lahko pride do smrtnih grehov. To velja posebno pri košnji, v vinogradu, po tovarnah.

So pa tudi nekatera nevarna dela naravnost nepotrebna. To velja posebno o onih, ki se prirejajo bolj zvečer in pozno v noč in je že stara navada, da drve skupaj mladeniči in dekleta, vedoč, da bo pri tem delu precej zabave in se bo moglo tudi skrivnemu poželjenju kaj ustreči. In ali ni to res, kadar se proso mane, koruza navezuje, češplje lupijo, v vinogradih po delu v zidanicah pije, mošt iztiskuje in mnogo drugih del, navadnih po raznih krajih? So kraji, kjer se po delu v dotični hiši na bolj odprtem prostoru prenoči, kar razvneti strast takoj uporabi, da se, pozabivši na poštenost, na dušo in na Boga, nasiti. Krščanski gospodar, ali boš Ti v svoji hiši taka dela pripuščal ali jih sam prirejal? Ali ne boš stare prenevarne razvade odpravil in ta dela dal opraviti ob času in na kraju, kakor je treba, da se nevarnost zmanjša, omeji? Mladenič in dekle, ki ste pošteni in nekaj do sebe držite, ali se ne boste takih večernih in nočnih nevarnosti ogibali? Vem, da se jih boste: naj Marija pomaga.

b) Trpljenje v družini.

Kaj ne, sedaj se še bolj natančno zavedamo, kakšnega dela edino naj se v krščanskih

družinah bojimo. Torej le greha ne! Greh je edino zlo na svetu. Res, krščansko družino utegnejo še druge težave zadeti, toda, ako se prav razumevajo, niso pravo zlo, akoravno bole in peko.

Priti more še več slabih letin, pa je v hiši hudo pomanjkanje, morebiti se mora celo stradati; ali pa je v hiši bolezen, dolgotrajna bolezen; pri živinoreji ni prave sreče; ogenj se vname in skoro vse uniči; kak hudoben človek je škodo naredil; brezvesten sosed nagaja in zmerja; strupeni jeziki lažejo, obrekujejo in zdražbe delajo; morda so nerodni celo oče ali mati, nerodni, surovi, strastni, nepopoljšljivi tudi otroci. Vse te in druge nesreče zagrenjujejo življenje vsaki, tudi krščanski družini.

V takih togah in nevoljah bo tudi v krščanski družini posameznikom žalost razjedala srce, čul se bo vzdih in jok, slišale se bodo bridke pritožbe. Toda ta žalost ni obupna, to vzdihovanje ni vpitje, ampak vse je umerjeno in bolj mirno. Saj kristjan ve, da imajo prirodne postave svojo pot in po njih pride burja, toča, suša, po njih razne telesne bolezni; saj kristjan ve, da ima človek prosto voljo, ki jo more bližnjemu na škodo zlorabiti; kristjan pa tudi ve, da tako dopusti Oče nebeški, ki je neizrečeno dober in usmiljen, to pa dopusti v našo dušno korist. To vedoč govori kristjan s trpečim Jobom: »Bog je dal, Bog je vzel, naj bo češčeno njegovo ime!«; ali zatrjuje s pobožnim Tobijem: »Če smo prejeli iz rok božjih dobro, zakaj bi ne prejeli tudi kaj hudega z mirnim srcem?«; ali še bolj lepo s samim Gospodom vzdihuje in moli: »Oče, naj gre ta kelih od mene, toda ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!«

Taki vzdih ga pomirijo; taka globoka vdanost v voljo dobrega Očeta, ki je to dopustil, ga potolaži, pa ne samo to, ampak kristjan ve, da si za dušo, za večnost veliko, veliko zasluži, ako se kar popolnoma izroči v roke božje. Tudi bolj ponižen postane, bolj spozna minljivost vsega, kar je na svetu, srce svoje odtrga bolj od navezanosti na vse tako malo vredne pozemeljske stvari, obrne ga bolj na večnost, bolj začne za dušo skrbeti. To vse je pa več vredno kakor premoženje, zdravje, čast, uživanje. Da, kristjan ve, da take nesreče Bog večkrat kar naravnost pošlje hoteč človeka ali izpreobrniti iz nevarne poti v nesrečno večnost, ali pa mu dati priložnost za večjo krščansko popolnost.

Tako pomirjen in vdan v voljo božjo pa vendarle kristjan ne drži križem rok, ampak prosi Boga za pomoč in pogleduje okoli sebe, kako bi si pomagal, se z nesreče izkopal in si

trpljenje olajšal. Kristjan ne preklinja, ne roti se, ne godrnja na Boga, ampak poklekne doma pred sv. križ, pred podobo Matere božje, ali pa hiti v cerkev pred tabernakelj, morda prejme tudi sv. zakramente, potem pa gre mirno in odločno na delo. In glej! večkrat izkusi, kako čudno mu božja previdnost iz zadrege pomaga. Kar nekaj se zasučje in zopet je jasno nebo, lepo vreme.

Ako kristjan trpi krivico, ne bo bližnjega zato preklinjal, tudi mu ne bo krivice vračal s krivico. Malo krivico, kako žal besedo, kako zasramovanje, kako opravljanje bo kar mirno prenesel; ne bo takoj šel tožit in delat novih zdražb. Ravno tako bo kako malo škodo prenesel. Vse izroči Bogu in se s premagovanjem samega sebe pokaže zares pogumnega, krepkega moža. Kako lahko moli sedaj prošnjo v očenašu: »odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!«

S tem se pa ne trdi, kakor da bi pošten kristjan ne smel sodnije na pomoč poklicati. Ako kak zloben človek le opravlja in premoženjsko škodo dela, greš lahko k sodnji; toda ne s togoto, z jezo, s kletvami, iz maščevanja, ampak mirno zavoljo pravice.

Sedaj Vas vprašam, ali bi imeli kaj tolažbe v delu in trpljenju, ako je ne bi zajemali iz svete vere? In vendar se delu in trpljenju ne more nihče izogniti. In koliko nevolje, jeze, togote, nezadovoljnosti je po družinah, kjer se ne zatekajo k tolažbam sv. vere, ali kjer se je sv. vera že izgubila. Ne le v bornih kočah, tudi v marmornatih palačah vlada obup.

4. Čednosti in grehi v družini.

Govoreči o družini sploh, o božji službi, o delu in trpljenju v družini smo govorili tudi o raznih čednostih in raznih grehih v družini. Vendar pa bi bil pouk o življenju v družini pomanjkljiv, ako se ne bi opozorili še na nekatere prav potrebne čednosti in na nekatere prav nevarne grehe v družini.

a) Čednosti v družini.

Čednost je že sama po sebi nekaj lepega, nekaj posebno prikupljivega. Ali ni lepa in prikupljiva krotkost, ponižnost, skromnost, prizanašljivost, potrpežljivost, treznost, zmernost, medsebojna ljubezen? Kako veselo bi bilo v naših družinah, ko bi v njih kraljevala prava ljubezen do Boga in z njo vred vsa dolgovrstna četa krščanskih čednosti! Ako hočete imeti srečno družinsko življenje, se morate za nekatere čednosti prav posebno zavzeti. Za katere pa?

Na čelu družine sta mož in žena. Živita v pravi ljubezni, ki je dobrotljiva, potrpežljiva, krotka, prizanašljiva. Iz zakonske ljubezni izvira tudi popolna zakonska zvestoba. Taka zveza med zakonskimi je prvi pogoj za mirno in veselo življenje v družini.

Mož ne zahteva od žene preveč; če je kaj zlovoljna in se kaj spozabi, pa ga v naglici, v prvi razburjenosti celo razžali, mož potrpi, dobro vedoč, da to ni premišljeno storjeno in da se bo žena takoj kesala, ko se ji srce umiri. Celotvoje glavnosti ji preveč ne zameri; saj ve, da so te hude pregreške krivj ženini starši, ki je niso prav vzgojevali in je niso naučili, kako naj se preмага in uboga.

Žena moža spoštuje, ker dobro ve, da je mož glava v hiši. Ker ga spoštuje, rada stori, kar je možu všeč; da, dobra žena, ki ljubi mir v hiši, se boji preprirov, vedno premišljuje, kaj naj stori, da bo možu prav, česa naj se ogiba, da moža ne razjezi. Tako prav posebno preudarja, če je mož precej samsvoj, hitro občutljiv in razdražljiv. Pametna žena, ki moža kljub njegovim slabostim vendarle ljubi in spoštuje, ne bo do moža trdovratna in uporna, ampak popustljiva, da le mir in ljubezen ohrani. O ljubezen vse potrpi.

Mož in žena se kot oče in mati dobro zavedata svojih dolžnosti do otrok. Otrok se veselita, ljubita jih in skrbita za njihov dušni in telesni razvitek. O kako je Bogu dopadljiv in zato čednosten trud staršev, da bi otrokom poskrbeli vse potrebno. In ako so otroci svojeglavni, nagnjeni, jih modro posvarita, opozorita na Boga in na greh; ako ne izda blaga beseda, jih pogradata, pokarata, jim celo kazen zapretita in nazadnje kaznujeta; toda ne v jezi, ne s togoto, ne za vsako malenkost, ampak resno, precej z občutkom in kot kazen, ker je otrok zapoved božjo prelomil in Boga razžalil. Koliko čednostnega premagovanja je treba za tako težko, dolgotrajno in sveto skrb!

Otroci starše ljubijo, spoštujejo in jih zato ubogajo. Pokoščina otrok je jako težka; saj ima že otrok svojo voljo, in to voljo premagovati vsak dan, vsako uro ni lahko. Toda otrok ve, kaj Bog zapoveduje, ve, da se mora premagovati; otrok pa tudi skrbne, dobre starše ljubi, pa jih ne mara žaliti. Zato se otrok prizadeva, da uboga ter razveseli sebe, starše in Boga. In kako mu je žal, kadar se spozabi; kako ga srce boli, ker je razžalil dobre starše in grešil zoper samega Boga. Kesa se, prosi odpuščanja in sklene, da se v bodoče bolj premaguje.

Med seboj se imajo otroci radi. Niso si nevoščljivi, radi si drug drugemu pomagajo; ne prepirajo, ne zmerjajo, ne kolnejo, ne tepejo se; saj bi bilo vse to zoper naravno in krščansko ljubezen, ki so si jo med seboj dolžni. Ako se pa v svoji slabosti kaj razžalijo, jeze ne drže, odpuste si prav hitro, ker tako je vseč staršem in zahteva dobri Oče nebeški.

Vsi delajo in varčujejo. Oče in mati se točno dogovorita, katero delo je sedaj na vrsti, kaj se mora podelati jutri, kaj celi teden. Oba delo porazdelita in posameznim otrokom naložita to, kar je posameznim primerno. Dela se v hiši, v hlevu, na njivi, na travniku, v gozdu, kakor nanesa čas in potreba. Otroci ne odgovarjajo, se dela ne branijo, marveč radi store to, kar sta dobri oče in skrbna mati zapovedala; saj je tako potrebno, da bo v hiši mir in da se Bog ne žali.

Z delom in trudom si pridobe vse, česar potrebujejo za obleko, za hrano, za stanovanje, za davke. Vsi v družini so zadovoljni z malim, niso razvajeni in so radi take zmernosti prav zdravi in se telesno dobro počutijo. Starši skušajo kaj prihraniti. Saj vedo, da utegnejo priti slabe letine, bolezni in kake druge potrebe ali nesreče, pa bo treba več stroškov. Varčevanje je sedaj precej lahko, ker so povsod zanesljive hranilnice, ki prihranjene vinarje spravijo in obrestonosno nalože. Mali otroci, posebno bolj odrasli fantje in dekleta imajo pa svojo »Čebelico«, kamor morejo spraviti, kar so si prihranili in morda včasih celo od ust odtrgali. Kako je taka modra in previdna varčnost Bogu dopadljiva!

Tako delavne in varčne družine so pa tudi radodarne in revežem prav rade pomagajo. Saj vedo, da smo pred Bogom in vestjo dolžni deliti miloščino onim, ki so zares potrebni. Miloščina je Bogu posebno všeč, ako se deli iz ljubezni do njega, kakor nas je učil naš Gospod in Zveličar; da, miloščino, podeljeno radi njega, on obilno poplača, z visokimi obrestmi vrne. Podeli namreč dušnih milosti, potrebnih za krščansko življenje, ali pa tudi blagoslovi vsakdanje delo in skrbi za časne zadeve.

V dobrih družinah je pa tudi sploh ljubezen do bližnjega doma. Oče, mati in otroci hočejo z bližnjim, posebno s sosedom v miru živeti. Poznajo pa tudi slabosti človeške, pa ne zamerijo vsake besede, vsakega neljubega, morda celo precej razžaljivega obnašanja. Zavedajo se svojih večjih dolgov pri Bogu in bližnjemu radi odpuste, da bi jim odpustil Bog. Ne hodijo takoj k sodnijam; ni vredno, da bi se tako sovraštvo še bolj netilo in radi jeze in kletve žalil Bog. K

sodniji gredo le v zares težkih zadevah, katerih trmasti ali hudobni bližnji neče poravnati.

Zaradi splošne koristi se hišni gospodar rad udeležuje zadružnega življenja, kjer se v pravi krščanski ljubezni razni gospodarji združijo, da si si skupnim trudom in delom svoj položaj zboljšajo in bi mogli laglje živeti.

To so torej še nekatere posebne čednosti v družinskem življenju, kakor jih zahteva naravni red in dobri Bog. Kako lepo in mirno bi bilo življenje v družinah, koliko laglje bi se prenašali razni križi, ko bi bile v družinah te krščanske čednosti doma! Potrudite se zanje z vročo molitvijo in z vsakdanjim prizadevanjem.

b) Grehi v družini.

Čednosti so že same po sebi lepe, grehi so pa sami po sebi grdi, gnusni. Čednosti nam naše življenje lajšajo in slajšajo, grehi nam ga otežujejo in zagrenjujejo. O grehih ne bi rad govoril, vendar Vas moram pa na nekatere posebno nevarne opozoriti, ker družinsko življenje najbolj razdirajo.

Mir v družini razdira prav pogostokrat nagla in huda jeza, ki navadno izvira iz neobrzdane svojeglavnosti. Ako ni možu, gospodarju vse po volji, ako mu siromašna žena ne stori, morebiti še storiti ne more vsega, kar in kakor hoče, ako otroci takoj na miglaj, na besedo ne ubogajo, se raztogoti, vpije, zmerja, kolne ženo in otroke. Večkrat je tudi žena trmoglava in sitna; za vsako malo stvar že vpije, zmerja in kolne; kolne celo otroka, dokler ga še v naročju nosi; kolne sitnega moža, preklinja vse. Ni čuda, če tudi otroci kolnejo drug drugega, kolnejo celo starše svoje, od katerih so sto in stokrat prokleti in so se kleti naučili.

Res, naše slovenske kletve same po sebi skoraj nikdar niso smrten greh, nekatere še mali greh ne. Reči vrag, zlodej, rogač, satan je samo po sebi komaj greh; tudi reči hudič ali pridušiti se ni po sebi nikdar smrten greh, le surove besede so in za kristjana nespodobne. Če se pa v družini vedno kolne, ako se vsak dan in še po večkrat pri vsaki jezi kolnejo med seboj oče in mati in otroci, bodo pač te kletve velik greh zaradi tega, ker se preklinjajo zakonski, se preklinjajo otroci, se preklinjajo starši; potem zaradi tega, ker ima tako preklinjevanje prežalostne posledice za družinsko življenje in zaradi tega, ker se kletvam še rotenje, in sicer grozno rotenje dodaja, kakor strela te ubila in slično.

Oh, moj Bog, Ti si za nas na križu umrl, ljudje se pa preklinjajo, hudiču izročajo, v peklenko brezno porivajo! Oče, mati, kako morete

kleti svoje otroke, ki so kri Vaše krvi, ki so odkupljeni z dragoceno krvjo samega božjega Sina! Otroci, kako se drznete preklinjati svoje starše, ki so Vam vendar prav vse dali, kar imate! In ali se ne bojite božje kazni, kakor jo pravični Bog preti v svoji četrti zapovedi? Kako žalostno življenje je v družinah, kjer preklinjajo! Oče, mati, saj Vas otroci ne morejo spoštovati, še manj pa ljubiti, ako jih od malih nog največ zmerjate in preklinjate! Otroka srce zaboli, postane mrzlo do Vas in trdo in mu ni prav nič mar, ako Vas žali, Vam nasprotuje, ali Vas celo zakolne. In ako se preklinjate med seboj pogostokrat, morda vsak dan, je v Vaši hiši vse pusto, žalostno, bridko, obupno; ni veselja, ni ljubezni, ni tolažbe, ni božjega blagoslova. Ako je pa v hiši tako pusto, ali ni čuda, da otrok komaj čaka ure, da gre od Vas, da gre iz tako žalostne družine drugam sreče iskat, drugam v službo, drugam, daleč, daleč proč, drugam, celo v Ameriko, kjer ga čakajo druge dušne in telesne nevarnosti, pa se izgubi časno in večno.

Moj Bog, kako greh samega sebe tepe! Kako se more živeti brez ljubezni, brez veselja, brez tolažbe? Kako v vednem grehu, v vednem srdu, v vednem izzivanju pravične roke božje! Prosim, dragi očetje in matere, usmilite se sebe in svojih otrok, pa trdno sklenite in ta sklep vsako jutro ponovite, da se boste premagovali, da ne boste kleli vedoma, da se boste takoj pokesali, ako Vam v naglici kaka kletev uide; sklenite, da boste tudi na otroke pazili, naj ne kolnejo; sklenite trdno, da v Vaši hiši ne sme biti nobene kleteve več. Ako se le količkaj ljubite, ako le količkaj ljubite svoje otroke, sklenite tako in se držite sklepa. Močna volja in molitev bo vse premagala.

Ne zamerite, da sem o tem pregrešku toliko izpregovoril! Iz užaljenega srca so mi te besede prišle. Koliko je zares izvrstnih mož, koliko prav dobrih žena! Ko bi le teh kletev ne bilo, s katerimi si življenje med seboj zagrenjujejo. Koliko otrok bi bilo lahko veselih in poskočnih, ko bi teh kletev ne bilo, ki jim vse veselje zatarejo, pa imajo vpadla lica, žalostne oči in nobenega smehljaja na ustnicah! To sem opazoval, pa se mi smilite in odtod toliko besedi in prošnji.

Še dva pregreška naj prav kratko omenim. Kaj pa nezmernost v pijači? Res, ta strast je huda in grehota prevelika, pa tudi izredno neumna. Vprašam te, mož, mladenič, povej mi, kak užitek ti prinaša pijanost? Prav nobenega ne, pač pa samo nesrečo: zapraviš denar, kvariš si telesno zdravje, boli te glava, teka nimaš do jedi, izgubiš pošteno ime, razdereš mir v hiši,

napraviš prepir doma, užalostiš ženo, pohujšaš otroke, žališ Boga in v nevarnost prideš, da se vekomaj pogubiš. Ali ni vse to do pičice res? Še premalo sem povedal! No, ali se nič Boga ne bojiš, ali ne bi rad imel miru in ljubezni v hiši, ali ti ni mar za dobro ime, za zdravje, za denar? Zdrami se in skleni, da se boš pijače popolnoma ogibal: za pijanca iz stare navade ni drugega zdravila. Ali boš storil tako? Saj vendar želiš srečen biti na zemlji in v večnosti!

Grozen greh je tudi nečistost v družini. Fant je dorastel, pa ponočuje, ima grešno znanje in zapeljuje v greh. Dekle je odrastla, strasti se vda, išče nevarnih tovarišij, ponočuje. Oh, to so za krščanske starše žalostni časi! Starši prosijo, svare, poučujejo, se hudujejo prav po pravici, ali nič ne izda. Strast, poželjivost ne mara za starše, ne mara za dobro ime, še Boga in pekla se ne boji. Kličem Vam mladeničem in dekletom: nikar v nečiste grehe, ki Vam kvarijo dušo in telo! Res, ko dorasteš in se razvijaš, raste tudi spolni nagon, raste strast: toda premaguj se, da se ne pokvariš, da ne zapraviš mile sramežljivosti, svete nedolžnosti in deviške čistosti. Beži od slabih tovarišij, ne sklepaj prezgodnjega, grešnega znanja, ne ponočuj, ampak moli, veliko moli posebno k prečisti Devici Mariji in k božjemu Srcu Jezusovemu, ki je zate s sulico prebodeno in s trnjem kronano; moli in prejemaj svete zakramente. Ako to storiš, zmaga bo Tvoja in kako vesel bo dan poroke, ako si čist mladenič in deviška dekle pred altarjem podasta roke za sveto zakonsko zvezo.

5. Preskrbovanje otrok v družini.

Ne smemo pozabiti še ene prav važne in težke strani življenja v družini. Otroci rastejo in dozorevajo; kam z njimi? Starši so dali otrokom življenje, zato morajo tudi zanje skrbeti in jih tako vzgajati, da si bodo mogli svoj kruh služiti, da bodo preskrbljeni. To je jako težka, toda sveta naloga staršev. No, kaj bo z otroki? Poglejmo, kaj bi moglo iz njih biti. Nekateri si bodo izvolili zakonski stan doma, druge morda pokliče Bog v posebno posvečen stan, tretji pa bodo morali po svetu.

a) Otro i ostanejo doma.

Ako je Bog Vas starše močno blagoslovil in imate precej otrok, kar je za Vas velika čast, le vanj zaupajte, da Vam bo pomagal jih tudi preskrbeti. Molite in delajte in na otroke pazite. Skoraj gotovo bo božja previdnost tako določila, da večina otrok ostane doma in v domačem kraju, kjer se poženijo ali pomože.

Praden pa do tega stanu pride, le glej, da se Ti fantič in deklica ne spridita. Vesel bodi, ako se že v šolskem času zapišeta v Marijin vrtec in v Sveto vojsko, pa hodita prav pogostokrat k mizi Gospodovi. O le pomagaj duhovnemu gospodu in vzbujaj otroke za ta društva. Tudi je prav, da se fantič zapiše v naraščaj za Orle, ako so v Tvoji župniji. Saj se Orli zavežejo nele za telesno telovadbo, ampak posebno varovati se surovosti, preklinjevanja, pijančevanja, ponočevanja, grešnega znanja. Naj se jim Tvoj sinček takoj po šolskih letih pridruži, da se bo takoj vadel hoditi s tovariši le po potih pravega krščanskega življenja. Močno bi pa Ti grešil, ako bi sinčka pustil za naraščaj pri nasprotnikih. Zakaj? Zato ker so načelniki teh društev sovražniki sv. Cerkve, sovražniki Jezusovi in nekateri kar naravnost bogotajci; zato ker se v tem društvu priporočajo, naročajo in čitajo najgrši časopisi in najgrše knjige; zato ker ta društva prirejajo navadno razuzdane zabave; zato ker načelniki očitno pravijo, da so jim njihovi člani prvi bojevniki za liberalizem, za prostomiselnost; zato ker se v teh društvih neguje mržnja, celo sovrašтво do vere, do Cerkve, do duhovnikov. In v tako društvo bi Ti pustil svojega sina!

In ko sin raste, pa se bolj zaveda, naj le stopi v Katoliško izobraževalno društvo in v njegove odseke; nagibaj ga, da bi stopil tudi v Marijino družbo, kjer se bo njegovo srce pod varstvom in vplivom Device Marije še bolj vnemalo svete ljubezni do Boga, do čednosti, do prav poštenega življenja. Le privošči mu kako pošteno veselje, kako primerno zabavo sredi dobrih tovarišev, le privošči mu kak izlet z njimi, izlet k skupnim shodom in prireditvam, izlet h kakim katoliškim sestankom; nič se ne obotavljaj, če mu moraš dati nekoliko kronic za udeležbo! Sin bo vesel, Te bo ljubil in spoštoval, Ti bo hvaležen: kronice bodo dobro naložene.

V tem času naj se sin nauči kmetije in ako le mogoče kakega rokodelstva, kakega obrta. Nauči naj se, kar ga veseli. Morebiti bi bil rad krojač, kovač, zidar, mizar, ključavničar, črevljar ali kaj sličnega; le nauči naj se, da si bo laglje služil kruh zase in za družino.

Da, tudi za družino. Ko doraste, bo pač želel, da se oženi. Popolnoma prav. Saj je željo po družini v zvezi z dobro ženo mladeniču v srce vsadil sam Bog. Toda, starši, podučujte sina tako, da naj nobene zveze s kakim dekletom ne sklepa, dokler ne pride čas za ženitev. Ta čas je pa šele po dovršeni vojaški dolžnosti; poprej ne! Pa je tudi šele v tem času mladenič telesno po-

polnoma razvit, da bo brez škode mogel nositi bremena zakonskega stanu. Torej nobene zveze poprej! Pa naj bo Tvoj sin še tako pameten in pošten in izbrana nevesta še tako pridna in zares pobožna. Ako se vname strastna medsebojna ljubezen, bo greh kmalu storjen in se bo pogostokrat ponavljal. Oh kolika škoda za neumrjočo dušo, kolika škoda za mlada telesa, koliko smrtnih grehov!

Ko pa pridejo za Tvojega sina, ki bo imel dom in bo za teboj gospodar, prava leta, naj se le oženi. Sedaj si mora poiskati nevesto; morda mu je že več časa kako pošteno deklo prav všeč in k srcu prirasla; pa se je premagoval iz ljubezni do Boga in iz svete sramežljivosti. Sedaj naj jo pa le snubi! Ti mu dovoli, naj povpraša starše in izbrano nevesto in naj se dogovore za čas poroke. Gleda naj na to, če je njegova izvoljenka pobožna, sramežljiva, delavna, varčna, zdrava, staršem pokorna in ne trmoglava. Sklene naj, da bosta čisto živela in ostala deviška do prevažnega dneva, ko bosta poročena.

Poroka naj bo dopoldne s sv. mašo. Napravi naj se v hiši neveste ali ženina vesela ženitnina, na katero naj se povabijo bližnji sorodniki in prijatelji. Odpravijo naj se marsikatero fantovske razvade, naj ne bo godbe, naj ne bo plesa, naj ženitnina ne traja do drugega jutra in še dalje. Ako je ples, pa še ponoči, ko se je že precej pilo in pritisnejo nepovabljeni razuzdanci: oh koliko grehov! in ako se je in pije in gostuje cel dan, še celo noč, in morda še en dan, ali moreš ostati zmeren in trezen? ali ni svatom dolgčas in ne vedo, kam bi se dejali? ali se ne začnejo šale, najpoprej še nedolžne, pa kmalu tudi grešne in pohujšljive? Oče in mati, ženin in nevesta, prosim Vas, odpravite take grde in grešne razvade, katere vsak pameten človek obsoja, pa le poguma manjka, odpraviti jih. Kdo ima pogum, da s tem začne?

Enako postopaj, ako omožiš ljubo hčerko. Tudi ona naj se poprej nauči vsega, kar potrebuje za gospodinjstvo. Morebiti ji pomagaš, da obišče kak gospodinjski tečaj. Naj bo Tvoja hčerka v Marijini družbi; tudi pri izobraževalnem društvu more biti, ako imajo dekleta poseben odsek in niso skupaj s fanti. V tem društvu naj imajo svoje odseke, n. pr. za treznost, za pogosto prejemanje sv. zakramentov, za olepšavo domače cerkve, za postrežbo bolnikom in slične. Kaj ne, to je res lepo. Ni pa za tvojo hčerko telovadno društvo, naj se zove kakorkoli: tako društvo je nekako zoper dekliško spodobnost in sramežljivost. Kvečjemu po mestih, ali v tovarni-

ških krajih, bi se pod nekimi pogoji moglo spregledati, da se prepreči hujše zlo.

Ko pa pride čas za možitev, postopajte, dragi starši, slično kakor sem opisal za sina. Naj pa hčerka pred izpolnjenim dvajsetim letom ne misli na zakon; res, sposobna je že popred za ta stan, vendar je še telesno premalo razvita in utrjena, pa bi ji breme zakonskih dolžnosti škodovalo. In ko pride snubač, poučite jo, da naj pazi, je li snubač trezen, čist, pokoren staršem, ljubezniv do bratov in sestra; naj pazi, če snubač res po veri živi, posvečuje nedelje, prejema svete zakramente; pazi naj, če morda ne čita prepovedanih časopisov in ni v kakem Cerkvi sovražnem društvu. Na to naj pazi, naj ne zapravi svoje deviške čistosti, naj sklene zakon in priredi svatbo, kakor sem pri sinu omenil.

Le eno zadevo naj še omenim. Oče, imej usmiljenje s sinom, ki mu izročaš gospodarstvo! Nikar mu ne nakladaj prevelikih dot, ki naj jih izplačuje bratom in sestram! V dolg bo zagazil, morda ga kljub varčnosti in neprestanemu trudu ne bo mogel odplačevati, pa bo vedno čemerren in žalosten, bo izgubil veselje do dela in nazadnje morda tudi posestvo! Nikar tako! oče, postopaj modro in pametno, da bo novi gospodar vesel, hišo in posestvo ohranil zase in za daljnji rod!

b) **Otrok si izbere Bogu posvečen stan.**

Velika sreča za hišo, ako ji podeli Bog to milost, da pokliče sina v duhovski ali redovniški stan, da pokliče hčerko v samostansko življenje. Oče, mati, nikar ne branita! To bi bilo proti poklicu božjemu, bi bilo greh, v pogubo Tebi in otroku.

Ako imaš darovitega sina, ki želi v šole in morebiti celo v duhovski stan, le pošlji ga v šolo, ako moreš zmagati stroške, da preveč v dolgove ne zabredeš. Toda povem Ti, da so šolska, posebno gimnazijska leta iz mnogo razlogov jako nevarna. Izgubljeni starejši dijaki preže na mlajše, da bi jih zapeljali na kriva in pogubna pota; tovarišije, slabi časopisi, grde knjige, nesramne gledališke igre in drugo bi Ti moglo sina popolnoma izkvariti. O koliko se jih izgubi!

V zadnjem času je nekoliko bolje. Dobri starejši dijaki skrbne za mlajše, da bi jih zločesti ne zapeljali; uvedene so Marijine družbe po gimnazijah, ki veliko dobrega store; imamo krasen zavod sv. Stanislava, kjer se dijaki zares poučujejo, vzgajajo in varujejo raznih zapeljivanj, kjer se skrbi, da ostanejo zdravi na duši in na telesu. Le škoda, da se v ta zavod more

sprejeti brezplačno primeroma le majhno številce dijakov in se tudi drugim popolna plača ne more zniževati. Vendar se bo tudi to doseglo, ako se posreči skupaj spraviti glavnico potrebno, da se iz obresti pokrije primanjkljaj in se morejo dijaki vzdrževati. Od letos se je to delo začelo; ako ostanete tako darežljivi, kakor do sedaj in pa še malo bolj, pa bo v sedmih letih mogoče veliko dijakov sprejeti za prav neznatne prispevke. Tako tudi žele cerkvene oblasti, da bi se vzgajali za duhovnike sinovi revnejših družin, ki so navadno še bolj nepokvarjeni in imajo pogostokrat prav dobro glavo.

Ako pošlješ sina v šolo, pa opaziš, da se ne mara učiti, ali spoznaš, da nima glave, pa komaj komaj leze naprej, vzemi ga iz šole in poskrbi, da se nauči kakega rokodelstva. Saj dobro veš, da je boljši zadnji rokodellec, kakor pa izgubljen, izpriden dijak, ki je nesreča za lastno družino in prava kuga za vso okolico. Ako se pa sin pridno uči, se pošteno obnaša in misli celo na duhovski stan, veseli se oče, veseli se mati! Le moli, delaj, varčuj in potrudi se, da sina naprej spraviš in doživiš preveseli dan nove maše. Oh moli, da bi bil Tvoj sin dober, goreč duhovnik, duhovnik po Srcu Jezusovem! Kolika čast, kolika sreča! Toda ne sili sina v ta sveti stan! Ker prisiljen v stan ne bo izpolnjeval dolžnosti, pa bo nesrečen sam, Tebi v sramoto, vernikom v pohujšanje in pogubljenje.

Kaj pa, ako Tvojo hčerko kliče Bog v redovniško življenje? In hvala Bogu, koliko slovenskih deklet dobi od Boga tak svet in vzvišen poklic! To je dokaz, da imamo zares krščanske starše, ki svoje hčerke tako krščansko vzrede; to je dokaz, da imamo mnogo poštenih, deviških deklet, ki so svete ljubezni do Boga, do Jezusa, do Marije tako prevzete, da ne marajo za svet, ampak hite v samostanske zidove, da služijo Bogu v popolnem siromaštvu, v vednem devištvu in natančni pokorščini in se ravno s tem usposobijo za dela ljubezni do bližnjega v bolnišnicah, sirotišnicah, hiralnicah, norišnicah, šolah in drugod. Ta poklic je tako visok, da ga svet še razumeti ne more! Zato pa oče, mati, če imata tako srečno hčerko, ne branita ji, ampak Bogu bodita za to hvaležna in spravita skupaj dotico, ki jo potrebuje.

c) **Otrok gre od doma.**

Ako Tvoj otrok ostane doma ali vsaj v domačem kraju, ali če ga Bog pokliče v duhovski ali redovniški stan, boste starši veseli in zadovoljni. Hudo pa je, ako mora sin, ako mora hči od doma.

Najpoprej poizkusi dobiti delo doma. Saj kmetovalcu primanjkuje delavcev. In koliko je poštenih gospodarjev, ki za hlapce in dekle lepo skrbe! Fant, dekle, če je le mogoče, ostani tu, ostani v službi pri poštenem gospodarju, pri poštenu gospodinjji. Zaslužil si boš hrano, obleko in še prihranil si boš kaj, ako si varčen. Kar je pa največ vredno, v taki hiši se moli, se posti, se posvečuje nedelja, se prejemajo sv. zakramenti in moreš zveličati svojo dušo, svojo edino, neumrjočo, z Jezusovo krvjo odkupljeno dušo.

Ako pa mora Tvoj sin, Tvoja hčerka po svetu, je pač žalost velika, še večja pa skrb, kaj bo z njuno časno in večno srečo? Mladeniči in dekleta, ako morate od doma v mesto, v tovarno, na Nemško, v Ameriko, prosim in rotim Vas, ne pozabite, da imate neumrjočo dušo, da bo treba umreti in Vas po smrti čaka sodba božja; vedite, da je Bog sicer ljubezniv in neskončno usmiljen, pa tudi neskončno svet in pravičen. Ako hočete obstati pri sodbi božji, izpošnjajte povsod in natančno zapovedi božje in cerkvene, varujte se greha in ostanite zvesti svoji sveti, edino pravi, edino zveličavni sveti veri! V vsaki okolnosti se povprašujte, kaj so Vas doma učili starši, kaj duhovniki in kaj pravi katekizem. Kar se s temi nauki ne ujema, je zmeta in laž, pa naj bi tudi tem naukom nasprotno živeli vsi oni, v katerih družbo boste prišli in naj bi še tako lepo in sladko govorili. Življenje ni šala, ni igra, ampak priprava za večnost. To naj Vam bo splošen nauk; sedaj pa še par posebnih prošenj.

Mladenič, ogibaj se socialnih demokratov, katerih je mnogo po tovarnah, po Nemškem in po Ameriki. Ti sovražijo duhovnike, katoliško Cerkev, večkrat celo samega Boga; ne molijo, nedelji in praznikov ne posvečujejo, sv. zakramentov ne prejemajo; iz vsega, kar je sveto, se norčujejo, podpihovanji od brezvestnih, lažnivih voditeljev, njihovih govorov in časopisov. Mladenič, ne med nje! Ako greš, izgubljen si za časnost in za večnost! Oh, koliko se naših fantov izgubi, koliko jih zabrede v brezverstvo in grozno razuzdanost, kar dokazujejo čudne nemirne oči, kar dokazuje grdo blede lice!

Dekle, Tebi pa prete še večje nevarnosti. Brezbožneži so hudi in strastni poželjivci, pa Te bodo zapeljevali pri delu, na stanovanju, posebno pri nevarnih zabavah, na plesiščih. Oh, pa še ostudnejši ljudje na Te preže: prilizujejo se Ti morda že doma skrivaj in po listih; morda šele na potu, na železnici, na postajah, v ladji; vabijo Te seboj, češ, da Ti preskrbe dobro službo,

lahko življenje! Vedi, kdor Ti tako govori, naj bo moški ali ženska, ta je nesramen zapeljivec, ki Te bo prodal v nesramno hišo, odkoder ni več izhoda... mnogo naših deklet v takih hišah zdihuje, joka, hira in nesrečno umira...

Več Ti ne morem govoriti, preveč sem otožen in žalosten, ko gledam v duhu take strašne nesreče toliko naših slovenskih sinov in slovenskih hčera...

6. Sv. zakramenti v družini.

Kaj ne, sami čutite, kako resnično je, kar sem Vam napisal o življenju v družinah. Oh, koliko bridkosti in koliko nevarnosti, posebno v naših groznih, Bogu zoprnih časih, da se izgubimo in ne ostanemo stanovitni na potu v srečno večnost.

Na to točko sem deloma že odgovoril, ko sem Vas opozarjal na razne okolnosti Vašega življenja in Vas prepričeval, kako morete pomoči in tolažbe dobiti edino le v sveti veri. Prav posebno pomoč in tolažbo Vam pa sveta vera daje po sv. zakramentih. Še o teh naj izpregovorim, pa ne o vseh. O sv. zakramentu in mašnikovem posvečenju sem nekaj malega že omenil. Sedaj sta mi pa v mislih zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, katera naj bi prav pogosto prejemali in katera zares pregloboko segata v vse naše družinsko življenje. Najprej Vam podam nekaj splošnih naukov o obeh, potem pa dodam nekaj navodil o njunem prejetanju.

a) Splošne misli o obeh sv. zakramentih.

Oba sv. zakramenta prihajata iz božje ljubezni presvetega Srca Jezusovega.

Greh je največje, da, edino zlo na svetu. Naj Ti morda da trenuten užitek, vendar Ti pokvari mir in veselje srca, Te oropa milosti in ljubezni božje, Ti zapre vrata v večno srečo, odpre pa ona v večno nesrečo. To je prav gotovo, pa naj bi se tej resnici upiral ves hudobni svet.

Ako sebe ljubiš, moraš pač poskrbeti, da se z Bogom spraviš in Ti odpusti greh in zanj zaslužen večno kazen. Ali je sprava mogoča? Oh, pogledaj neizmerno ljubezen presvetega Srca Jezusovega, ki Ti je stavil prav lahke pogoje za tako zaželjeno spravo z Bogom. Čuj tolažilne besede, ki jih je slovesno izpregovoril svojim učencem na dan slavnega vstajenja od mrtvih: »Prejmite Sv. Duha, katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« Oh premilih besedi! Torej apostoli in dediči njihovih oblasti, škofje in duhovniki, imajo od Boga podeljeno oblast, odpuščati grehe v njegovem imenu. Da pa morejo presoditi, ali jih

morejo v imenu božjem odpustiti ali jih morajo pridržati, morajo vedeti za grehe in pa za pravo skesanost grešnikovega srca. To je pa le mogoče, ako se grešnik spovedniku odkrije in se samega sebe njemu obtoži.

Ta obtožba pa ni težka, ampak po naravi našega srca. Saj nas vendar srce žene, da pove-mo očitno, ali vsaj zaupnim osebam vse, kar je v našem srcu, posebno to, kar nas teži in boli. Ti sam od otroka zahtevaš, naj pove, kaj je storil in naj obljubi poboljšanje. Samo to, kar je po željah Tvojega srca, zahteva Bog, da storiš, ako hočeš, da Ti odpusti. Kolika je dobrota božja, kolika njegova nam kar nerazumljiva usmiljenost. Ti se boš tega sredstva rad posluževal! Velja pa za vse ljudi; ne le za delavca in kmeta, tudi za bogatina in kneza in cesarja, duhovnika, škofa in papeža: pred Bogom smo vsi prave sirote, pravi berači.

To velja o smrtnih grehah; kaj pa o malih? Teh nisi dolžan izpovedati se; le pokesaj se, vzdihni k Bogu in obljubi, da jih vedoma ne boš več storil, pa so Ti odpuščeni. Vendar pa je koristno tudi teh se izpovedati, ker ne veš vselej, kaj je smrtni, kaj mali greh in ker potrebuješ pouka in navodila dobrega spovednika posebno Ti, ki hrepeniš po večji krščanski popolnosti.

Ko si pa po zakramentu sv. pokore zopet z Bogom spravljen, zopet njegov prijatelj, njegov otrok, Te pa povabi h gostiji, k svoji mizi. In to mizo pogrne on sam. S čim? On je Bog, neskončen in neizmeren in vsemogočen. Zato morajo vsa njegova dela imeti na sebi te znake neskončnosti, neizmernosti, vsemogočnosti, ker kar on dela, dela vedno kot Bog. Zato se pa ne čudimo, če naš omejen in plitev razum njegovih neskončnih del ne more razumeti. In ko nas On, neskončni, večni, vsemogočni Bog v svoji ljubezni vabi k svoji mizi na gostijo, se pač ne smemo čuditi, če nam za gostijo pripravi užitek, ki presega vse, kar bi mogli mi misliti, pričakovati in razumeti. In zares, čujte kaj On govori:

»Resnično, resnično Vam povem . . . , jaz sem kruh življenja. Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel; ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta . . . Resnično, resnično Vam povem: ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega, in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pijača; kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« (Jan. 6, 47—57)

Jasne besede, izpregovoril jih je judovskim množicam sam Jezus, Sin živega Boga! Torej svoje telo nam bo dal v hrano; da, njegovo telo moramo uživati, ako se hočemo zveličati. Pa kako nam bo dal samega sebe v hrano? Čujmo to delo njegove božje vsemogočne ljubezni!

»Kadar so večerjali, je vzel Jezus kruh in ga je posvetil in razlomil ter dal svojim učencem in je rekel: Vzemite in jejte, to je moje telo. In je vzel kelih, je zahvalil in jim dal rekoč: Pijte iz njega vsi, zakaj to je moja kri nove zaveze, katera bo za njih veliko prelita v odpuščanje grehov. To storite v moj spomin!« (Mat. 26, 26—28., Luk. 22, 19. 20.)

Po teh jasnih besedah vemo vse! Pod podobno kruha nam daje samega sebe v uživanje in brez tega uživanja ni življenja, ampak le smrt!

b) **Prejemanje obeh sv. zakramentov.**

Sedaj pa lahko razumeš, da morate k sv. obhajilu pristopati pogostokrat. Oh, kako žalostni časi so bili v naši škofiji v minulem stoletju, ko se je sv. obhajilo tako redkokrat prejelo! Od tod si moremo razložiti, zakaj se je v naše družinsko življenje vrinilo toliko slabih razvad, ki ustrezajo strastem in poželjivosti, more pa dušno življenje, življenje posvečujoče milosti božje. Zato toliko gorja, toliko žalosti, toliko solz med nami.

Kar je telesna hrana za telo, to je sv. obhajilo za dušo. Hrana ohrani življenje, daje telesnih moči, Te obvaruje slabosti in smrti; ravno tako ohrani sv. obhajilo dušno življenje, razvija ga, krepi ga in varuje pred smrtjo, namreč pred smrtnim grehom. Ali Te take neprecenljive koristi ne bodo vabile, vleklo k mizi Gospodovi? Mar sebe tako sovražiš, da te prepotrebne hrane ne uživaš, pa zato pešaš, hiraš, umrješ; saj Ti pomanjkuje moči za uspešno borbo zoper silne strasti svojega srca. Mož in mladenič, žena in dekle, ali to razumete?

Razumeli boste pa tudi klic sv. Očeta Pija X., ki vabijo vse k prav pogostnemu, da, k vsakdanjemu sv. obhajilu. In ako nimaš smrtnega greha na duši in imaš dober namen, naj bi Ti sv. obhajilo pomagalo zoper smrtne grehe in za napredek v krščanskem življenju, imaš pravico pristopiti k mizi Gospodovi prav pogostokrat, tudi vsak dan, ako imaš čas in priložnost, ali vsaj vselej, kadar prideš k sv. maši, posebno ob nedeljah in praznikih. Za to ni treba nikogar vprašati, nihče Ti ne more tega ubraniti; le s spovednikom se posvetuj vsaj včasih.

Kaj pa sveta spoved? Cerkevna postava zahteva spoved vsaj enkrat v letu. Toda tako

dolgo spovedi ne boš odlašal. Ako storiš smrtni greh, kar se v mladih letih bolj lahko pripeti kakor pa v starejših, moraš k spovedi, da si očistiš dušo in pri sv. obhajilu ne storiš božjega ropa. Ako pa smrtnega greha nimaš, vendarle spovedi ne odlašaj predolgo, ker Ti bo koristna in Te spovednik podučje ter Ti z dobrim svetom pomagajo v prizadevanju za napredek v krščanskem življenju.

Kolikokrat pa pojdite k sveti spovedi ve, dobre žene in ve pobožna dekleta, ki želite k mizi Gospodovi vsak dan ali vsaj večkrat v tednu? Težko je število kar tako določiti; rečem Ti, poprašaj spovednika in ga ubogaj, kar Ti reče. To pa veš, da se Ti ni treba k spovedi drenjati zvečer ob sobotah ali pred praznikom, tudi ne zjutraj v nedeljo ali na praznik. Imej toliko ljubezni do Boga in do bližnjega, da spoved opraviš med tednom v mesecu enkrat ali dvakrat, omenjene ure pa pustiš možem, fantom in onim ženam pa dekletom, ki so daleč od cerkve, pa druge čase ne morejo priti. Tudi v tem ubogajte svoje duhovne pastirje, ki bodo vse tako uredili, da bo pogosto obhajilo mogoče za vse razne stanove cele župnije.

Pa tudi otroci naj prejemajo sv. zakramente zgodaj in pogostokrat. Starši, nikar ne preslišite glasu sv. Očeta, ki so nam naročili, da, kar naravnost zapovedali, da naj k sveti spovedi in k sv. obhajilu pustimo otročiče takoj, ko pridejo k pameti in morejo vsaj nekoliko spoznati, kaj prejmejo. V zmislu tega naročila se pri nas otroci pripuščajo k sv. zakramentom ob koncu prvega ali ob začetku drugega šolskega leta.

O kolika sreča za otroke! Otrok koj spozna svoje slabosti, pokesa se jih in odkrito izpove; spovednik ga pouče, v sklepu potrdijo, odvežejo v imenu božjem in podele moči zoper huda nagnjenja. Potem gre pa otrok k sv. obhajilu, pa sam Jezus pride v njegovo srce. In Jezus mu v srcu vname sveto ljubezen do Boga, strah božji, gnus pred grehom, željo in moč za lepo življenje. Jezus mu vnema in podžiga posebno ljubezen do svete nedolžnosti in do svete sramežljivosti. Starši, pomagajte duhovnim pastirjem in nagibajte otroke na pogosto vredno prejetje sv. zakramentov. Res, kljub temu otroci ne bodo brez pogršk, toda hudobni ne bodo, strasti jim ne bodo prišle v navado, pogrškov se bodo takoj pokesali, bolj gotovo bodo nedolžni ostali. Starši, ali ne želite takih otrok?

O koliko bolj veselo bo življenje v družinah, ako se v njih uveljavi to, kar sem Vam napisal o sv. zakramentih!

7. Smrt v družini.

Smrt je kazen za izvirni greh. Že po naravi se je bojimo, ker nam je življenje, dano od Boga, milo in drago. In koliko žalosti prinese v družine! Vendar nam pa naša vera grozote, bridkosti in žalosti, ki jih povzroči smrt, mnogo zmanjša in polajša. Saj je Kristus, naš Zveličar, smrt premagal! Ali ni vstal od mrtvih in ali ni tudi nam zaslužil in nas zagotovil vstajenja in zopetne združitve v večnosti?

Ko smo se že o vseh raznih straneh življenja v družini razgovarjali, pogledjmo še življenje v družini ob času, ko se približuje grenka smrt. Ker pa smrt nič ne zbira, more umreti otrok, more umreti mladenič in dekle v cvetu mladosti, morejo umreti tudi dobri starši.

a) Smrt nežnega otroka.

Otrok umrje prav veliko. Starši otroka srčno ljubijo, morda je prvi otrok; kar umrje. Skrb po dnevu in po noči ni smrti ubranila; zdravnik in njegova zdravila niso pomagala: otrok je mrtev. Očeta srce zapeče, mati se kar potolažiti ne dajo, morda še na samega Boga godrnjajo. Ali ni nobene tolažbe? Je, in še kako sladka!

Oče, mati, ali imata v srcu živo vero? Imata jo! Kaj pa ta vera pravi? Tvoj otrok je po svetem krstu postal otrok božji in je dobil pravico do večne sreče v nebesih. Še je bil nedolžen, saj ni še mogel smrtno grešiti. In vera Te uči, da je Tvoj otrok šel naravnost v večno srečo in je srečno dosegel namen življenja. Kaj ne, oče in mati, vidva otroka ljubita? Vprašam, ali mu v tej ljubezni ne privoščita vsega dobrega in vse mogoče sreče? Sedaj pa veš, da je Tvoj otrok popolnoma srečen; veš, da mu ni treba na zemlji trpeti, jokati in zdihovati; veš, da ni več v nevarnosti z grehom izgubiti Boga in srečne večnosti, to dobro veš in vendar neizmerno žaluješ, kar obupuješ! Kje je Tvoja vera, kje Tvoja ljubezen do otroka? Premagaj naravno žalost, misli na srečo otrokovo, privošči mu jo: pa se Ti bo srce pomirilo in žalost bo polagoma minula, ali se celo v veselje izpremenila. Saj vendar tudi to veš, da otroka zopet vidiš, v večnosti zopet dobiš in se z njim vekomaj veseliš, ako tudi Ti umrješ tako srečno, kakor Tvoj otrok.

In ako Tvoj otrok ne bi bil umrl? Veš li, če bi ostal nedolžen, če bi se ne izpridil, Ti prizadeval mnogo grenkih ur in bi na zadnje še nesrečno umrl? Ali ni to prav lahko mogoče? Tudi ta misel naj Te potolaži. Znaj in vedi, da dobri Bog že ve, zakaj je otrokovo smrt dopustil.

Da, Bog je dopustil smrt Tvojega otroka. V Tvojem otroku se je s kateregakoli vzroka začela bolezen, ki se je vkljub Tvoji skrbi tako razvijala, da je otrok po naravnem potu moral umreti. Da ne bi umrl, moral bi bil Bog storiti čudež, pa ga ni, akoprav sta oče in mati tako srčno molila in za otrokovo zdravje prosila. Večkrat Bog take mile prošnje usliši in otroku čudno, nepričakovano hitro odleže; toda vselej tega ne stori, ampak dopusti, da se bolezen naravno razvija in otroka v grob spravi. Zaupaj v Boga, da je prav naredil, da Tebe ni uslišal, marveč je dopustil naravno smrt. Gotovo je to za otroka bolje, pa tudi Tvoja vera v Boga, Tvoja vdanost v Previdnost božjo naj se pokaže! In ta Tvoja čednost je več vredna, kakor življenje sto otrok.

Toda Tvoj otrok ni bil še krščen! To je pa že bolj žalostno. Vendar naj Te potolaži nauk cerkvenih učiteljev, ki po pravici trdijo, da sicer Tvoj otrok v nebesa ni mogel, da pa tudi ne pride v peklenški ogenj, ker nima osebnega greha, marveč da pride na kraj, ki je nam sedaj nepoznan, kjer pa uživa toliko naravno srečo, da je zadovoljen in da je bolje, da je prišel na svet, kakor pa da ne bi bil prišel.

Moram pa Vaju, oče in mati, prav nujno prositi, da skrbno pazita na otroka še pred porodom in ne bosta sama prezgodnje smrti otrokove kriva. Nalašč mu pač ne bosta škodovala, pač pa lahko iz malomarnosti ali iz nevednosti. Mladi oče, posebno Ti, mlada mati, vprašam Vaju, ali sta se še pred poroko poučila, kaj treba storiti in česa se varovati, ko ženo Bog blagoslovi in je tako srečna, da postane mati? Saj že narava, zdrava pamet zahteva, da morata natanko vedeti, kaj je v zakonu potrebno za Vaju in za otroka, da bo otrok ne le živ, ampak tudi čvrst in zdrav. Ali sta se poučila? In sicer za čas pred porodom, pa tudi za čas po porodu? Koliko otrok je bledih, bolehnih, koliko jih hira in umrje, ker zakonski ne poskrbite za pouk, kako postopati, da otrok telesno zdrav ostane. Ako niste poskrbeli, poskrbite sedaj, še je čas. To je Vaša sveta dolžnost.

b) Smrt mladeniča in dekleta.

No, vsi otroci Ti niso pomrli, nekaj jih je ostalo, pa se lepo razvijajo; že so stari 15, 20, 30 let. Lepo živijo, marljivo delajo; že se ženijo in može; eden ali drugi je dosegel lep sveten ali duhovski stan, je Tvoj ponos in Tvoja podpora. Srečna sta oba, srečna oče in mati.

Kar pride nevarna bolezen; Tvoj sin, Tvoja hči ne more iz postelje, milo stoka in zdihuje v

hudih bolečinah. Po zdravnika pošlješ, naj urno pride; težko ga pričakuješ. Zdravnik ogleda bolnika, pa kar tih je, z glavo pokima, iz oči mu odseva težka skrb. Zapiše zdravila in odhajajoč pravi: nevarno je. Da, ako je zdravnik še veren mož, bo morda namignil, da pošljite po duhovnika.

O bridke žalosti za Vaju, oče in mati! Skrb in žalost je opravičena; toda naj Te ne potare preveč: Bog je nad nami, zaupaj vanj, moli k njemu in prosi ga, naj vodi vse tako, kakor je najbolje za neumrjočo dušo, za večno srečo obolelega otroka. In le hitro poskrbi, da prejme sv. zakramente in da vsaj srečno umrje, ako je volja božja, da je konec življenja.

Torej sveto spoved naj bolnik čimprej opravi, dokler se še zaveda; koj naj prejme sveto popotnico in sveto poslednje olje. To bo bolnika pomirilo in še k morebitnemu ozdravljenju pripomoglo. K zdravju pripomore že mir srca in ta mir prav gotovo podeli sveta odveza in sveta popotnica; zanj pa pripomore prav posebno sveto poslednje olje, ki izbriše posledice grehov, podeli pomoč v dušnih in v telesnih mukah, pa tudi naravnost k zdravju pomaga, ako se prejme v pravem času. Bog da milost, da si zavoljo tega zakramenta telesne moči opomorejo in da zdravila bolj uspešno delujejo.

Ako sina in hčerko ljubiš, jima nevarnosti ne boš prikrival, marveč jih na njo opozoril in jima poskrbel, da bosta pravočasno prevedena. Nikar ne posnemaj obeh kmečkih ali gosposkih ljudi, ki bolniku vse prikrivajo, duhovnika k njemu ne puste, pa ga v popoľnoma napačni ljubezni prepuste nevarnosti, da svetih zakramentov ne prejme in nesrečno umrje. Tako postopanje je skrajno nespametno in Vidva, krščanski oče, krščanska mati, ga ne bosta posnemala; bilo bi najbolj kruto in sirovo in brezobzirno do bolnika.

Bolnik je torej previden. Sedaj se pa vdajte v voljo božjo. Bog je dopustil bolezen; morebiti bo tudi dopustil, da se bolezen naravno razvija in uniči mlado življenje; on ne bo čudežno pomagal. Oče, mati! ostanita mirna. Spomnita se, kaj pravi vera o smrti. Življenje je težko, zemlja je dolina solza, vsak dan je Tvoj sin, je Tvoja hči v nevarnosti, da smrtno greši in nebesa izgubi: po srečni smrti pa ni več bolečin, ni več solza, ni več greha, ni več nevarnosti izgubiti Boga, ampak le večna, nepopisna sreča pri Očetu v nebeški domovini. Če to v veri pomisliš, oče, mati! ali ne boš moral reči, da je dobra smrt za Tvojega sina, za Tvojo hčer največja sreča? In

ali Te ta misel ne bo potolažila in Ti znatno zmanjšala opravičene bolečine Tvojega srca?

Toda, oče, mati, postarali ste se; bolnik je bil Vaša tolažba za stara leta: sedaj Vam bo odvzet. Zato je žalost velika, ker po smrti bolnikovi se Vam bo morda prav hudo godilo, vsakdanje solze se Vam bodo pretakale po starih, zgubančenih licih. Vendar tudi ta bolečina naj Te ne potare. Saj bolnika ljubiš in glej, on bo srečen, presrečen! Nikdar ne bo poznal bolečin, kakršne sedaj Tebi srce razjedajo. In ali ne živi dobri Oče v nebesih? Vzel Ti je sina, vzela hčer, Tvojo podporo: o, zaupaj vanj, bo že poskrbel zate! In ako par let več trpiš, saj veš, da trpljenje, Bogu darovano, trpljenje, združeno s trpljenjem presvetega Srca Jezusovega, veliko pomaga za srečno zadnjo uro in za večnost.

Tako se tolaži, kakor Te uči sveta vera. In morda Tvoj sedaj bolni sin, Tvoja sedaj umirajoča hči nista prav krščanski živela, morda sta bila zapletena v velike grehe. Sedaj sta obolela, skesano sta prejela zadnje sv. zakramente, pripravljena sta za pot v srečno večnost: oče, mati, ako imaš globoko vero, zahvali se dobremu Bogu, da Tvojih otrok ni kaznoval z nesrečno smrtjo, marveč jim dal nezaslужeno milost srečne smrti in srečne večnosti. Ne glej torej toliko nase, na pomoč od otrok, ampak le na otroke in na njihovo srečo, da Tvoja ljubezen do otrok ne bo sebična, marveč zares krščanska.

c) Smrt staršev.

Tudi starši morejo in morajo umreti. Smrt staršev ni tako huda, ako so že priletni in so jim otroci preskrbljeni. Krščanski starši prepuste čas in način smrti božji Previdnosti. Na svet niso več posebno navezani; vedo, da bo treba kmalu umreti; zato skrbe posebno za to, da se pripravljajo za srečno zadnjo uro. Radi molijo, večkrat prejemaajo sv. zakramente in vse težave starih let darujejo Bogu za pokoro za grehe celinega življenja. Tako čakajo mirno onega, za nje presrečnega trenutka, ko bodo svoj tek dokončali in se preselili v boljše domovino.

Dobri otroci za starše skrbe. Ako je na hiši sin z nevesto, bosta pač oba staremu očetu in stari materi prav rada postregla in jima drage volje dajala vse, kar so si izgovorili, pa tudi še več, če bodo potrebovali. Četrta zapoved in njene obljube še vedno veljajo. Veljajo pa tudi njene grožnje in pretnje. Kjer sin uboge starše grdi, zmerja, preklinja; kjer jih nevesta grdo gleda, na stran poriva, zaničuje; kjer morajo oče in mati po sodnijah iskati živeža in obleke: v taki

hiši ne bo sreče, ne bo zadovoljnosti, ne bo blagoslova božjega. Tako postopanje je vedni grozni greh zoper četrto zapoved božjo. Gorje!

Starši smrtno nevarno obole. Dobro otroke to boli. Hitro pokličejo zdravnika, pokličejo duhovnika, da jih previdi. S sočutjem jim strežejo po dnevu in po noči. Ljubezniv, hvaležen pogled umirajočih staršev je dobremu otroku najlepša plača in najbolje zagotovilo božjega blagoslova. Ko starši umrjo, dober otrok zaplaka, toda ne obupuje, marveč za nje moli, vedoč, da le molitev more pokojnim koristiti, ne pa obupno vpitje in potoki solza.

Kaj pa naj misli ob smrti ožaloščenih staršev hudobni sin, hudobna hči, hudoben zet, hudobna nevesta? Naj ne pričakuje olajšave, ker starih več ne bo, ampak trepeta naj pred ostro božjo pravico, ki vsakemu poplača, kakor zasluži. Vzbujevala se bo vest, grizla ga bo noč in dan še v poznih letih; miru ne bo v življenju. miru ne bo na smrtni postelji in mlajši mu bodo skoraj gotovo obilno povračevali njegovo surovost do staršev.

Bolj težko pa je za družino, ako oče ali mati umrjo zgodaj, dokler so otroci še majhni; ali pa, ako umrjeta prav zgodaj obadva. Tekle bodo solze, tekle grenke solze. Naj le teko! Toda sveta vera zopet tolaži. Nad nami je dobri Bog; vanj treba zaupati. Zaupa naj vdovec, zaupa naj vdova in moli, pa bo božja Previdnost vse zunanje okolnosti že tako obrnila, da bo mogoča dobra vzgoja otrok. V dobrega Boga naj zaupajo sirote in zglasili se bodo milosrčni oskrbniki, ki bodo otrokom nadomestovali pokojne starše. Kdo bi mogel trditi, da ravno smrt očetova, ali smrt materina ni bila prava sreča za družino? Kdo bi upal trditi, da bi bilo za otroke bolje, ko bi starši še živeli?

Sklep.

Pregledali smo razne strani življenja v naših družinah. Nič Vam nisem povedal, kar bi bilo za Vas popolnoma novo; pač pa sem vse in žalostne strani življenja popisal bolj pregledno; pokazal sem povsod, koliko srčnega miru, sladkega veselja, globoke tolažbe izvira iz živega studenca globoke vere; pokazal pa tudi, kako edino greh vse veselje pokvari, vse življenje zagreni in je bogat vir solza, zdihovanja, obupovanja.

Sedaj Vas pa prosim pri ljubezni, ki jo imate in morate imeti do sebe in do svoje družine, da se resno prizadevate služiti Bogu, živeti natanko po sveti veri, premagovati strasti in se

bati greha. Priporočam in izročam vse Vašim svetim patronom, sv. Jožefu, varihu družin, preblaženi Devici Mariji, Materi božji in Materi naši ter božjemu Srcu Jezusovemu, edinemu viru vse resnice in vseh milosti, potrebnih za krščansko življenje in za srečno zadnjo uro.

Blagoslov vsemogočnega Boga: Očeta, Sina in Sv. Duha naj pride na Vas in nad Vami vedno ostane. Amen.

V Ljubljani, novega leta dan, 1. jan. 1914.

† **Anton Bonaventura**
knezoškof.

2.

Postna postava za ljubljansko škofijo.

Vsled pooblaščenja sv. stolice z dne 2. avgusta 1913 veljajo za ljubljansko škofijo iste postne olajšave, kakor lani, tudi še za nadaljnjih sedem let.

Nove polajšave so naslednje:

1. Dovoljeno je meso jesti veliko soboto opoldne in zvečer.

2. Ob dnevih nekoliko polajšanega posta smejo izvzemši duhovnike zvečer pri večerji uživati mesne jedi vsi neduhovniki (lajiki), vsi gojenci malih in velikih semenišč, redovne družbe (communitates religiosas), vsi zavodi obeh spo-

lov pod neposredno ali posredno škofovo sodnostjo.

3. Sprehled posta in zdržka mesnih jedi je dovoljen tudi na vse v ljubljanski škofiji zadnjič odpravljene praznike, če se še pobožno praznujejo.

4. Orožniki, c. kr. deželna bramba (k. k. Landwehr), finančni stražniki (Finanzwache) s svojimi družinami smejo meso uživati vse dni v letu razen dneva pred božičem in velikega petka. Ti smejo vsled pooblaščenja sv. stolice z dne 5. januarja 1914 uživati pri istem obedu meso in ribe tudi postni čas.

3.

Opravila v letu 1914.

V tekočem letu ne bom sklical sestanka gg. dekanov v Ljubljano in tudi ne bom predložil vprašanj za pastoralne konference.

Razlog temu je sinoda, katero bom sklical zadnji teden meseca avgusta. Sinodalna določila bom pa že poprej dal natisniti kot rokopis in jih bom v manjših odlomkih pošiljal gg. dekanom, da jih bodo z duhovniki razpravljali na mesečnih shodih. Prvi odlomek dobe gospodje meseca marca v roko.

Kljub sinodi bodo duhovne vaje posebej, in sicer zadnji teden meseca julija. Na sinodo

namreč ne bom pozval vseh gospodov kakor dosedaj, ampak pooblaščen iz Rima le po tri gospe iz vsake dekanije. Sinoda se bo vršila v zavodu sv. Stanislava.

Razpored birmovanja prinese poseben list.

Čaka nas v tekočem letu veliko lepega dela, katero naj nam dobri Bog blagoslovi, da bo uspelo za nas in za ljudstvo.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1914.

† **Anton Bonaventura**
knezoškof.

4.

Razne opazke.

1. Vsled odloka c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 14. decembra 1913 št. 31.502 morajo vsi župni uradi oziroma tudi drugi uradi plačilne izkaze, ki jih dobivajo od c. kr. računskega oddelka, vrniti v teku prvih 3. dni vsakega meseca istemu c. kr. rač. oddelku (ne prej in ne pozneje).

2. Oklici ob odpravljenih praznikih niso dovoljeni ne cerkveno ne državno.

3. Nemški postni pastirski list izide radi tiskarske stavke nekoliko pozneje, kar naj se vzame na znanje.

5.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se kanonikat cesarske ustanove pri ljubljanski stolnici, izpraznjen vsled smrti stolnega kanonika monsg. dr. Ignacija Žitnika.

Prošnje so nasloviti na Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo.

Razpisujejo se naslednje župnije: Sostro v ljubljanski, Gore nad Idrijo in Zavrac v idrijski, Slap v vipavski, Gora pri So-

dražici v ribniški, Jesenice v radovljiški dekaniji. — Prošnje za Sostro, Gore nad Idrijo in Zavrac so nasloviti na c. kr. deželno vlado, za Slap, Jesenice in Goro pri Sodražici pa na kn. šk. ordinariat ljubljanski. Kompetenčna tabela se mora prošnjam priložiti. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 20. marec 1914.

6.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje: Kn. šk. ordinariat sekovski je 1. nov. 1913 imenoval gospoda monsg. Antona Jakliča, čast. kanonika, c. kr. vcjn. superiorja I. r. v Gradcu za kn. šk. konzistorialnega svetnika. — Deželni odbornik dr. Evgen Lampe v Ljubljani in gosp. dekan Mihael Arko v Idriji sta bila imenovana za častna komornika Nj. Svetosti papeža Pija X. (Camariere di onore in abito paonazzo di sua Santità).

Podeljena je župnija Ribnica g. Antonu Skubicu, župniku na Jesenicah.

Zavod sv. Stanislava. Namestni učitelj g. Josip Prešern je bil imenovan za pravega gimnazijskega učitelja z naslovom profesor.

Imenovana sta bila: g. Rudolf Kapš, kaplan v Vipavi, za excurrento-upravitelja na Slapu, g. Matej Dagarin, župni upravitelj v Ledinah, za excurrento-upravitelja na Gorah pri Idriji.

Premeščena sta bila: g. Karol Supin, župni upravitelj na Gorah pri Idriji, za župnega upravitelja v Spod. Idriji; g. Viktor Kragl,

kaplan na Boh. Bistrici, za kateheta na uršulinski zunanji šoli v Škofji Loki.

Posvečen je bil v mašnika 6. decembra 1913. fr. Benedikt Krakar, O. F. Min.

Pokoj je dovoljen g. Janezu Molju, župniku v Sostrem in g. Jakobu Ferjančiču, župniku v Zavracu.

Umrli so gg.: Anton Tabor, župnik na Slapu, 9. decembra 1913; Matej Markič, župnik tržaške škofije v pok., v Kranju, 15. dec. 1913; P. Tadej Gregorič, O. F. M., zlato-mašnik, v Ljubljani 26. dec. 1913; Mons. dr. Ignacij Žitnik, stolni kanonik, drž. in dež. poslanec, v Ljubljani 28. decembra 1913; Anton More, župnik v pok., v Kranju 4. jan. 1914; Josip Pečar, kaplan lavantinske škofije v pok., v Kranjski gori 5. jan. 1914; Ivan Mrak, župni upravitelj v Spodnji Idriji, 17. jan. 1914; Josip Gregorič, ekspozit v pok., 17. jan. 1914; Josip Lavtar, župnik na Gori pri Sodražici, 19. jan. 1914; Janez Karet, župnik v Nemški Loki (Unter-Deutschau) 15. febr. 1914. — Priporočajo se častiti duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 15. februarja 1914.

Vsebina: 1. Pastirski list. — 2. Postna postava za ljubljansko škofijo. — 3. Opravila v letu 1914. — 4. Razne opazke. — 5. Konkurzni razpis. — 6. Škofijska kronika.

Izdajatelj kn.-šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Viktor Steska. — Tiskala Katoliška tiskarna.